Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадуьлл 1923 шера дехз • ШОАТТА, 12 июнь, 1976 шу. • № 72 (5299). • Мах 2 кап.

Республика кхашка

Шерагара шерага шерлуш латт республике тхьамка дIадув кхаш. Укх шера 7 июнь тIакхоачаш 1620 гектара тIа дIайийнай из культура колхозашкеи совхозашкеи, е планагIа дIае езачох 110 процент.

Соахка дIадийна хиначул 48 гектар дукхагIа дIадийнад тхьамка укх шера.

Къаьстта дукха дIадийнад тхьамка Ножай-Юртовски районе. Укх шера планагIа 853 гектара тIа дIаде дезаш хиннача хIанзле 991 гектара тIа дIадийнад из цу районе. Тхьамка дIадера планаш тIехкхоачашъяьй Ведепски, Советски, Шалински районий боахамаша а.

* * *

БIаьсти дIайийнача культураштa ханага хьежжа де деза Iунал деш ба хIанз республика механизатораш.

Шекара свеклаш лелаераша из культура дIайийнача кхашка мугIараштa юкъера лаьтта цамцадаькка боалаш латт. Республике гIолла 9 эзар гектара тIа дIайийнача шекара свеклай мугIараштa юкъера лаьтта цамцадаькка даькхад хIанзле, е из культура дIайийнача лаьттах 96 процент.

Шекара свеклай кхашкара лаьтта цамцадаккхара план кхоачашъяьй Ачхой-Мартановски, Грозненски, Малгобекски, Шалински районий боахамаша. Дукха хIама дисадац из болх бара план кхоачашъе Грозненски, Назрановски, Урус-Мартановски районий шекара свеклаш лелаераштa а.

ЯЛАТАШ СИХА А ДИКА А ЧУЭЦАРА

ЛЕРТТIА КИЙЧЛЕ, МЕХАНИЗАТОРАШ!

КIИ-МАРС: АХАРХОЧУН ГОВЗАЛ ТОХКА ХА

АХАРХОЧУН дог тохадолийта, цун денал, говзал тохка, ди-бийса, шелал-йIовхал ца къовсаш цо хьийгача къих хьахиннар бIарг бизза да е дац гучадоала ха я кIи-марс.

Укх тIеххьарча шерашка ялаташ кхедерашта дукха «ког чоал тийсаб» Iаламо. Бакъда, Нохч-ГIалгIайчен дуккхача кхаш леладераша, механизатораша шоай хьинарца а лакхача говзалца а эшаяьй уж йоккхий халонаш. Бакъда, хIаьта а хеттача тайпара ялаташ кхеде вIаштIехьдаьннадац цар.

Цудухьа хIанз хьатIакхоачаш латта кIи-марса денош къаьстта лоархIаме да вайна. Цкъадале, массанахьа а хIана дац аьнна ялаташ хьувкъар бахьанце тIадиса декхар цхьадолча даькъе тIера дIадаккха йиш я, шозлагIа-дале, укх шерарча хьувкъамо чIоагIа лард йолларгъя бIарччача иттлагIча пятилетка паччахьалкхен планаш а социалистически декхараш а толаме кхоачашдара.

ХIанз деррига тийша да хIара колхозе, совхозе ялаташ ма-хулла сихагIа а цхьа фиг ца бойташ а чуэцарах. Партийни комитетий, юххьанцарча партийни организацей, боахамий специалистий, юрташкарча механизаторий бехктоккамегIа дола декхар да кIи-марса массе а тайпара бокъонца кийчо яр.

Ховш ма-хиллара, массаза а санна эггара халагIа а эггара сийлахьа а дола дукъ механизаторашка кхоач. Цар комбайнаш, тракторащ кийчъярах, цар шоай болх къахьегама овсарле лакхагIа хургйолча тайпара вIаштIехьбаккхарах тийша хургда ялаташ чуэцилга.

Республика дуккхача боахамашка хьогге кийчъяьй ялат чуэца агрегаташ, белгалъяьй хIаране болх бе беза моттигаш, цхьан сменагIен ах сменагIен-шин сменагIа жаткех, комбайнех, автотранспортах пайда эцаргбола графикаш оттаяьй, хьатташ, складаш кийчъяьй, таразаш тоадаьд.

Масала, кIи-марса геттара дика кийчбеннаб Сунженски района XIX-ча партсъезда цIерагIча колхозе. Укхаза хьалхе а оттаяьй укх шера ка бола ялати горохи чуэцара балха план. Комбайнаш, ялат цIенду пункташ, транспорт а санна колхозе кхашкарча станашка механизаторашта лаьрхIа кийчъяьй общежитеш, цаа хIама дерг-дола моттигаш, гойтара агитаци, социалистически яхье котбаьннараш белгалбахара де деза гIулакхаш вIаштIехьдаьхад. Ялат кхедеча кхаь механизированни отряде болх беш хургья ялх комбайнови группа, царна тIачIоагIъяьй мел эша транспорт. ХIара агрегата тIа болх беш хургва комбайнера гIонча. Сатессача дениз баьдъеллална а, хIаьта эшача хана бийсанна а ялат чуэцаш хургья комбайнови группаш. ХIара группана тIачIоагIъяьй слесарь-наладчик а эшаш йола оттхалаш а йола «техничка». ХIама кхай тIа дуаргда, комбайн соца ца еш бункер чура ялат машина тIа доттаргда. Хьакхари ардари къаьст-къаьста долаш чуэца лерхI дукхагIа дола ялат.

Цхьаькха а да колхозе ялат чуэцара оттаяьча плана теркам тIаозаш. Цу тIа белгалдаьд комбайн ший болх баь йоаллаше а кхаш чах мукъадоахилга, цул тIехьагIа лаьтта оахилга, ялат чуэцаш боахкараштa юкъе политически болх белга, царна юкъе шерра социалистически яхь йоаржаелга, иштта кхыдараш.

КIоаргга доашхаш сунженций балха планах оаха дувц цу тайпара планаш хIара колхозе а совхозе а хиланза ургйоацандаь, хIана аьлча де дезар хоадам боллаш къоастадича кIи-марс сихагIа чакхъяккха аттагIа хургда.

Тахан боале а ялат чуэцара арабовла кийча ба республика дуккхача кхыча боахамашка а. Масала, кIи-марса йоаггIача бесса кийчо яьй Наурски района «Терский» совхозе, Ачхой-Мартановски, Шелковской, Шалински кхыча а районий цхьадолча боахамаша.

Цхьабакъда, дукха ха йоацаш КПСС обкома бюроси Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советои тIайийцача соцам тIа белгал ма-даккхара, цхьайолча моттигашка, къаьстта а Грозненски, Гудермесски, Надтеречни районашка ледара лел ялат чуэца техника, тракторащ, автомобилаш, прицепаш, ялат цIенду машинаш, кхашкара станаш, наькъаш, таразаш кийчделга.

Масала, хIара кхоалагIа комбайн кийча яц Гудермесски районе. Май бетта цига тоаяьраш 25 комбайн мара яц, хIаьта хIанзчул тIехьагIа тоае езаш я 58. ХIаьта Грозненски районе ялаташ чуэцача комбайнех кийча яраш 77 процент я, жаткех — 65 процент. Из гIулакх кхы а воглa да Надтеречни районе. Республике хьалхарчарца ялат чуэца йолалураш уж районаш ма-йий. Укх тарггача деношка из болх цIенхаштта тоа ца бой цига ялаташ чуэцилга гаьна даргда. ХIаьта из цхьаккха дича а де йиш йолаш дац.

Мехка хьалха латтача механизаторашка КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева дахьийтача письмо тIа аьнад:

«Юрта боахаме дика хьувкъам кхебара а из толаме чуэцара а керттера хиланза даргдоацар да балха ханах лерттIа пайда эца хар. Еррига операцеш дикагIча агротехнически ханашка а лакха дикал йолаш а кхоачашъяр — лаьтта леладара лаккхача культура керттера дIадехар да».

ХIара колхозеи совхозеи йоакхо е еза кIи-марса хьалхарча деношка дениз хIара агрегатага бизза болх байтара. Юкъера лаьрхIача дийнахьа цхьан жаткаца 30 гектарад кIезигагIа доацаш ялат хьакха а, хIаьта 25 гектара тIара дар комбайнаца арда а деза.

КIи-марсен пун тIехьа доагIен балхаш комплексагIа дича нийса долга хьахьекхад дуккхача боахамий опыто. Цудухьа укх шера а ялат чуэццаше ча вIашкатоха, цох аргIаш де, лаьтта аха деза. Ялат чунийца даьннача, къаьстта а хий дехкача кхашка, шозлагIа юв культураш сиха дIае йолае еза.

Боахамий кулгалхоша, юххьанцарча партийни, комсомольски, профсоюзни организацеша кхашкара хьатташка дIакхухьача хана ялат лорадара тIаерзаяь йола мероприятеш кийчъе еза. Цу гIулакха юкъеоза беза коммунисташ, комсомольцаш, дружинникаш, халкъа тIахьожамхой, активисташ. Хала кхедаьча ялата цхьа грамм йовргйоацаш вIаштIехьбаккханза баргбац из болх.

Ялат дIачуйилду предприятеш, складаш ,из докъаду моттигаш, хьатташ кийча хилийтара, колхозаши совхозаши юхегIа ухкача ялат дIайиндеча предприятешта тIачIоагIъяра, уж мел эшача кадрашцеи механизмашцеи Iалашъяра оарцагIбовла беза ялатапродуктай управлене кулгалхой. Укх деношка массанахьа ремонт яь а доагIача тайпара нийсдаь а даха деза таразаш, кхашкара ялат хьаувзен из приемни пункташка дIакхухьен наькъаш.

Колхозаши совхозаши, «Сельхозтехника» организацеш, транспортни предприятеш ялат чуэцача деношка мел эшача мехкдаьтта продукташца Iалашъе декхарийла я «Главнефтеснаба» Грозненски управлени.

Ялат сихагIа чуийца дакхха юртбоахама къахьегамхошта новкъостал дара республика промышленни предприятеша, гIишлошъеча организацешеи учреждениешеи хьожаергъя 1190 машина. ЧIоагIа лоархIаме да из еррига транспорт цхьа фийг Iобожаргбоацаш кийчъяр, шин сменагIа болх бара эшача шофераштца, запасной оатхалашца Iалашъяр.

КIи-марса деношка шоашкара доагIа дакъа юкъедахьа деза торговле, культура, унахцIено лорая министерствай болхлоша. Кхашка къахьегачарна лерттIа гIулакх дар — цар керттера декхар.

Бехктокхаме декхараш хьалхашка латт парте горкомаштеи райкомаштеи, горрайисполкомашта, колхозий а совхозий а юххьанцарча партийни, профсоюзни комсомольски организацешта. Цар деррига низаш тIадахийта деза организаторски наха юкъе бу политически болх шерагIа боаржабара, ялат сиха а ца дойташ а чуэцар духьа юртбоахама къахьегамхой оарцагIбахара, социалистически яхь шерагIа йоаржаяра.

КIи-марс — Нохч-ГIалгIайчен ахархой денал а говзал а тохка ха. Из толаме чакхъяккхар — цар сийлен а бехктокхаме а декхар.

ЙИСАР КIЕЗИГА ХА Я

РЕЙД

КIи-марса хьатIакхача йисар дукха ха яц. Кийча бий из юртбоахаме эггара керттера декхар ханнахьеи диззаи кхоачашде МагIалбикерча совхозашка? Цу дешага хьожаш хилар «Сердало» газета рейдови бригада.

ДIадахача шераща нийсдича, дукха дикагIа лел районе техника кIи-марса кийчъелга. ЛаьрххIа цу гIулакха я, хIаьта иштта доакъараш кийчдарга хьажа а вIашагIъелла районни штаб я районе. Цу штаба доакъашхой шоза хиннаб кIимарса кийчо ярга хьожаш районерча хIара совхозе. Цунах беркат а даьннад. Районерча бархI совхозе йолаш йолча 80 комбайнах 66 тоаяь, тахан а тIехьа ялаташ чуэца кийча я. Иштта кийчъяьй жаткаш, дукхагIйола лафеташ. Тахан штаба заседане эггара дикагIа техника кийчъяьрг лаьрхIар «Алханчуртский» совхоз.

Дика хувцамаш хиннад совхозе. Районерча а республикерча а газеташ тIа цIенхаштта критика еш, чIоагIа ледара болх баьбар укхаза бIаьстан балхашта техника кийчъеш. Районерча совхозашта юкъе эггаре воглa кийчбеннабар укхаза бIаьстан балхашта техника кийчъеш. Тахан укхаза тоаяь кийча я ткъаь пхеннех ткъаь кхоъ комбайн, еррига жаткаш, 30 автомашин, 28 лафет (совхоза директор А. О. Льянов, керттера инженер З. Д. Кодзоев). Дукха къахьийгад совхоза техника ялаташ чуэцара кийчъеш МТМ заведующе Ажигов Хьажмурда, совхоза толашагIболча механизатораша. Массарел хьалха шоай комбайнаш мел эшар даь кIи-марса кийчъяь баьннаб механизатораш комплексни бригадера Путоев Борис, кхоалагIча отделенера Коненко Иван, Гулиев Висангири, пхьоалагIча отделенера Чапанов Махьмад-Гири, шоллагIча отделенера Цечоев Хьамид, кхыбараш.

Из деррига а хиннад укх тIеххьарча хана совхоза инженерни служба ший болх белггала тоабара, бIаьсти йоалача хана хинна кхоачамбоацараш дIадахарв йоакхо ярах.

Совхозерча складашта цIен а яь молхаш теха дезинфекци яьй. Цхьацайолча моттигашка шифер хувцаш тхов тоабе безаш ба. Таразаш долаш да. Цхьабакъда царна тохкам баьбац хIанз я. Из бе аьнна каьхат яздаь бутт ха яьннай. Бизза кхоачам беш механизатораш болаш ба боахаме.

«Алханчуртский» совхозе кIимарса кийчо еча цIенхаштта кхоачамбоацар лархIа деза тахханалца хьатташ кийча ца хилар. «Цхьан-шин дийнахьа хьатташ йовхаш болх беш хиннай тхо долча М. Горьке цIерагIча совхозера йийхв бульдозер, — йоах совхоза керттерча агронома Гетагазов Бориса, — тахан-кхоана яхар санна юхайоагIарйолаш я из. Укх гарггарча хана кийча хургья хьатташ».

Техника, къаьстта комбайнаш, ялаташ чуэцара ханнахьа кийчъяь яьхай «Советский» совхозе а. Совхозе кийча яц хIанз складаш, ялат цIенду машинаш.

Боахаме болаш бола кхоачам ялаташ чуэцара кийчбарга диллача районерча совхозашта юкъе эггара дикагIа лархIа йиш я ГI. Ахриева цIерагIа совхоз. Укхаза кийча я кхоккхе а комбайн, шин жатка, борхI автомашина, керда ена ялатах гамаш дIакъоастаю машина. Кхы техника укхаза я а яц. Иштта кийчъяь баьннаб хьатташ, складаш.

ГI. Ахриева цIерагIча совхозе укх шера чуэца дезаш 1204 гектар ка бола ялаташ да. Цадойташи ханнахьеи уж чуэцара кIезигагIа эше а ялх комбайн эш. ХIаьта боахаме кхоъ мара яц.

Иштта техника кIезига я М. Горьке цIерагIча совхозе а. Укхаза а ерригаш йиъ комбайн мара яц. Царех а кийча шиъ мара яц. Техника тоаяра эша цхьаккха тайпара база а яц совхозе. Керда боахам «Ингушский» совхозах дIакъоастабеча хана шинна а совхоза кулгалхоша, шоаш дика ловлахой хиларах тарра, барт баьбар де мел дезар даь тоа в яь кийча комбайнаш кердача совхоза дIаяла. Бакъда, из барт кхоачаш ца беш бисаб. Тоа ца ярал совгIа, дуккха лоархIаме хIамаш а эшаш я «Ингушский» совхозо М. Горьке цIерагIча совхоза дIаенна комбайнаш. Цу хьакъехьа оттаяь акташ а я, шинна оагIоно кулгаш а яздаь. ХIаьта пхелагIа йола комбайн хIанз а дуккха хIамаш эшаш «Ингушский» совхоза ков латташ я. М. Горьке цIерагIча совхозе 1068 гектар ка бола ялаташ да укх шера чуэца дезаш. Цу гIулакха кхоачам беш комбайнаш а яц, кхыйола техника ца лаьрхIача а. Иштта укхаза яц хьатташ, складаш...

ГI. Ахриевеи М. Горькеи цIерагIча совхозашка лерттIа кIимарса кийчо яра гIулакха къаьстта йоакхо е йоагIа КПСС горкомо, горисполкомо, юртбоахама управлене. Иштта ца хуле ханнахьа чу ца эшаш довра кхерам болаш да дика хьалкхийна ялаташ.

Ка бола ялаташ чуэцара кийчо яра гIулакх къаьстта но латт «Луч», «Малгобекский» совхозашка. Масала, «Луч» совхозе йолаш йолча ялх комбайнах таххаиалца тоаяь яьннараш кхоъ мара яц. Уж а укх шера яьхьа керда комбайнаш я. КIи-марса кийча яц укхазара складаш, хьатташ. Кийчъяьяц ялаташ цIенду машинаш а. Ялаташ чуэцара график оттаяьяц. ХIанз а ховш дац хьакхари ардари къаьста лолаш мел ялаташ чуэцаргда. Механизаторашта хIама хац балха планах, ялаташ чуэцача баьча балхах дургдолча ал[illegible]пех, социалистически яхьа хьалех. Царна дIабовзийтабац КПСС ЦК соцам.

Рейдови бригада хиннача дийнахьа «Малгобекский» совхозе тоаяь ялаташ чуэцара кийча ворхIнех йиъ комбайн мара яцар. ХIаьта цаI хIанз а хьайоалаянза «Ингушский» совхозе латт, йоахар, комплектни ца хилар бахьан долаш. Кхоачам болаш складаш яц боахаме. Йолаш яраш а кийчъяьяц ялат чуэцара ХIаьта хьатташ хIанзчул тIехьагIа хьае езаш я. Боахаме дIа-хьа кхухьа цхьа тараз мара дац. Из а тоданза да.

Ялаташ чуэцара кийчлуча цIенхаштара кхоачамбоацараш да «Ингушский», «Кавказ», «Советский» совхозашка а. Масала, «Кавказ» шин комбайн я хIанз а тоаяь яланза.

— Дукха ха я сай комбайн йистеяккха ца могаш тIера цаца боацаш со латта, — раьза воацаш дувц комбайнера М. С. Блохина.

ДехьагIо латт из санна йола цхьаькха комбайн, вIалла тоае а йолаянза, комбайнер а воацаш. Тоаяь яланза я ялат цIендеш йола машина, кийчдаьдац таразаш. Складашта молхаш техай, цхьабакъда ремонт яьяц.

Барайттавех шин комбайн тоаяь яланза я «Ингушский» совхозе а. Лохера а лакхера в цацаш доацаш латт царех цаI. Комбайнер воацаш латт цхьа «Колос». ХIанз дIа мара доладьдац складаш кийчъяра балхаш.

Ялаташ чуэцара эша техника кийчон линейка тIа я ала йиш йолаш цхьаккха а боахам бац районе. Тоаяь аьнна дукхагIйола комбайнаш (царех цхьайраш отделенешка дIаяхийтараш а йолаш) герметизаци яяза, цIера духьалара кхоачам дIаоттабанза, цхьаяраш аккумуляторащ йоацаш я. Уж кагий хIамаш хIанззехьа дIаоттайнча лочкъаяь дIахьоргья яха уйла я боахамашка. Тоаяь яьнна цхьайола комбайнаш комбайнерий ковашка латт.

КIезига йоакхо яьй боахамашка Iодийша ялаташ ца дойташ чуэцара а. «Сельхозтехника» заявка енчай мергIилгаш хьалъийдеча 25 машина. Цхьабакъда царех цхьаккха а таханалца хьаенаяц.

КIи-марс дIаболабала дукха ха йисаяц. Ма-могга сихагIа белгалдаьха кхоачамбоацараш дIадаха а лоацача ханен ца дойташи иттлагIча пятилетка хьалхарча шера дика хьалкхедаь ка бола ялаташ чудерзадара мел эшар Iалашде а декхарийла ба боахамий кулгалхой, партийни организацеш.

М. БЕЛХАРОЕВ,
халкъа тIахьожама комитета юртбоахама отдела заведующи.

М. НАШХОЕВ,
«Ленина байрахк» газета болхло.

А. ХАРСИЕВ,
«Сердало» газета соб. корр.

ВорхI шу дизад Грозненски электромеханически завода литейни цехе Демельханов Хьаважа къахьега. Цу шерашка хьинаре къахьегаш, новкъосташца товш хиларца чIоагIа сийдаьннад цун цеха коллективе. ХIанз формовочни бригадана кулгалдеш ва. Цун бригада цехерча ерригача бригадашта юкъе эггара дикагIа лоархIачарех я. Дийнахьарча нормагIа эзар форма кийчъе езача 1380 форма кийчъю бригадерча болхлоша. Хьаваж ше кхоъ балха говзал дика ховш ва, цудухьа моллагIа шийна тIабилла болх цIена кхоачашбе вIаштIехьдоал цун.

СУРТА ТIА: формовщиккий бригадир Х. Демельханов.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

Фермашта — 1,5 шера кхоачамхиллал доакъар

Хьинареча къахьегама бутт

КПСС обкома бюрос могабаь «Путь к коммунизму» яхача сунженски колхоза къахьегамхой болам шерра хьаллаьцаб республике: денгара денга шерагIа яржаш латт хьайбаш леладеча фермашта цхьан шераи ах шераи кхоачам хиллал доакъар Iалашдара йола социалистически яхь.

Июнь хьинарерча къахьегама бутт ба аьнна кхайкабаьб. Колхозашкарчеи совхозашкарчеи доакъараш кийчдерашта новкъостал де оарцагIбаьннаб юрташкара нах, городашкареи болхлой поселкашкареи къахьегамхой. ДукхагIйолча районашка 5—6 июне дуккха нах ара а бовлаш доакъар кийчлеш субботникаши воскресникаши хилар. Цига дакъа лаьцао 16 эзар саго, царца промышленни предприятешкареи, организацешкареи, учреждениешкареи вена 6540 болхло а волаш. Шин дийнахьа аргIаш а леш цар вIашкатехар 3780 тонн аьла, 5300 тонн гаргга сенаж еллар, 408 тонн баьций хьоар кийчдир. Цхьайолча районашка дIаболабеннаб силос йолла.

Техникех пайда эца йиш йоцача моттигашка кулгашца мангал хьокхаш бар нах. Дуккхача моттигашка дIаболабеннаб доакъара лаьрхIа эрз хьакха.

Доакъар кийчделга дика вIаштIехьдаьккхад Шелковской района къахьегамхоша. «Коминтерн» колхоза центральни усадьбе А. Шаповалова мехотряда коллектива сийна къахьегама сийлен байрахх урагIъяхийтай. ХIанале а 1100 тонн баьццара гранулаш кийчъяьй цо — соахка укх ханачул пхеззеи ахаззеи дукхагIа. Яхье хьалха латт машинистий Штепо Петреи Гришин Викторeи сменаш. Хьалха шоашта карагIдийннача толамех боккхий а беш, мехотряда доакъараш кийчдераша дош деннад планагIа 4000 тонн йолаш 4500 тонн витаминни гранулаш укх шера кийчъе.

Шелковской районе хиннача субботникеи воскресникеи дакъа лоацаш 1135 саг вар. Фермашка тIакхийттай 890 тонн йол, дуккха сенаж, баьций хьоар.

Сунженски района боахамашка цу хьинарерча къахьегама деношка доакъар кийчдеш 3220 саг вар. Шоаттдийнахьеи кIирандийнахьеи аргIаш даь вIашкатехар бIаьш тоннаш аьла, 890 тонн сенаж еллар, 66 тонн баьций хьоар кийчдир. Къаьстта хьинаре къахьийгар цхьан шераи ах шераи кхоачам хиллал хьайбашта доакъар Iалашдара яхь дIайолаьча «Путь к коммунизму» колхоза къахьегамхоша.

СалоIача деношка шоаш шефал дечa совхозашта новкъостал деш хилар МагIалбикера 1300 къахьегамхо. Цар дакъа а лоацаш 800 тонн сенаж еллар, 400 тонн йол кийчйир цига.

ШИН ШЕРА ТОЪАЛ

Цхьан шераи ах шераи кхоачам хиллал доакъар Iалашдергда вай, аьнна Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза къахьегамхоша республика юрта боахама берригача болхлошка даьча кхайкарала хьакъехьа КПСС Нохч-ГIалгIай обкома бюрос баьча соцама жоп луш шин шера тоъам хиллал доакъар Iалашде лаьрхIад Надтеречни района «Верхне - Наурский» совхоза къахьегамхоша. ХIаьта денна дош толамца кхоачашдар дуккха еррига шоай торонаш оарцагIъяьха къахьегаш а ба хIанз.

Доакъар Iалашдара лаьрхIа механизированни отряд вIашагIъеллай совхозе укх шера. Цуна кулгалдеш ва дукхача хана дениз доакъар Iалашдеш хьавоагIа Хажмурадов Зия.

Кхойтта саг ва отряде. Цар кхееш я 1200 гектара тIа доакъара дIайийна тайп-тайпара культураш.

ХIанз йол Iалашъяра 194 гектара тIара люцерна, хIаьта эрий тIаьнна бун хьокхаш ба отряда механизатораш. Хьекха яьннай 120 гектара тIара люцерна, эрий тIаьнна буц. Цигара Iалашъяьй 490 тонн йол. ХIаьта планагIа укх шера 780 тонн Iалашде деза из тайпа доакъар.

Буц хьокхаш боахкача механизаторашта юкъе къаьстта дика болх бу Санаев Салманеи Мустапаев Джамилеи. Косилкашца буц хьокхаш хIара дийнахьара балха норма 180—200 процент кхоачашъю царех хIаране.

Люцерна чуийцача кхашка, буц сихагIа дегIаяйтара, минеральни удобренеш а товсаш хий дулл. ХIанале бIаь гектар совгIа долча люцерна цкъа хьекха мукъадаьннача кхашка из тайпа Iунал даьд совхоза механизатораша.

— ДIадахача шераца нийсдича дукха дикагIа хьокъаш я укх шера доакъара тIайийта культураш. Иштта хьалха хьекхача соахка люцерна дIайийнача хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 16 центнер мара йол яккханзар, хIаьта укх шера — 30 центнер, — йоах совхоза керттерча агронома Х. Гедизова. Диазза хьакха лаьрхIад оаха укх шера люцерна. ХIаьта хIара гектара тIара 100 центнерал кIезигагIа йоацаш йол Iалашъе карагIа а даргда.

Х. МАГОМЕТОВ.

Ф. А. ТАБАЧНЕНА КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕНИ В. П. ПТУШИНА «ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛИ ЯЛАРАХ ДОЛА СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Шоай балха декхараш кхоачашдеча къонахчали майрали гойтарах совгIаташ лолда:

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН

Табачный Федор Алексеевича — Къилбаседа - Кавказа машиннаькъа Грозный локомотивни депо тепловоза машиниста (веннaчул тIехьагIа);

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Птушин Владимир Петровича — Къилбаседа - Кавказа машиннаькъа Грозный локомотивни депо тепловоза машиниста гIончанна (веннaчул тIехьагIа).

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль,
9 июнь 1976 шу.

* * *

Бийсана хилар из. Машинист Ф. А. Табачныйи цун гIонча В. П. Птушини Баку — Ростов яха № 89 йола пассажирски поезд дIаюгаш бар. Карабулака юхе кхоачача хана цIаьхха рацеца хезар царна служебни къамаьл деча наха чIоагIа цIогIарч а детташ корзагIбаьнна ду къамаьлаш. Машинисти гIончеи зем боаккхаш наькъагахьа бIарг лекха баьлар. Цу ханна прожектора сердалагIа дIахьежача бIарг кхийтар цар хьу тIа а йолаш мухалегIа духхьал шоашта гIайоагIа ши платформа. (ТIехьагIа гуча ма-даллара, уж платформаш йоагIаш хиннай технически эксплуатаце бокъонаш а поездаш лелаяреи маневрови балхаш дареи инструкци а чIоагIа толхаяь хилар бахьан долаш).

ХIанз деррига а локомотивни бригадагIа тийша дар — цун маькарлонах, говзалах, хIаране ший гIулакх нийса кхоачашдарах.

Федор Алексеевич опыт йоккха йолаш вар Машиниста гIонча а хинна, тIеххьарча ткъаьи диъ шера — машинист вар из.

ТIабоагIа кхерам бIаргабайча машиннисти цун гIончеи локомотива тIера чутовсабала а зе ца хулаш биса а йиш йолаш хиннаб, бакъда тIаккха доккха хатар хургдолаш хиннад. Федор Алексеевича кхыча тайпара даьд. ГIонча дизельни помешене дIачу а вахийта, двигателаш дIайоаяьй цо. цIи яргйоацаш, тIаккха тормоз тоха волавеннав. Цул тIехьагIа ткъо секунд яьлча платформаш тIакхийтта чIоагIа тата иккхад, тепловоза кабина мIаьдъяьй.

Ший посте латташ веннав машинист. Хала човнаш хинна массехк ди даьлча веннав цун гIонча.

Къонахчали майрали гойташ, дуккха нах бовчара боахаш пассажирски поезд ца харцийташ кIалхаръяккхара Табачный Федор Алексеевичеи Птушин Владимир Петровичеи шоай вахар дIаденнад.

ХIара балха денна—дикала Знак

РАЙКОМИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬИ

ИТТЛАГIЧА пятилетках эффективностен дикален пятилетка оал. Цунна дувзаденна социалистически яхь лелаяра дукха дика керда гIулакхаш дIадолададьд вай мехка. Царех цаI да «ХIара балха денна— дикала Знак» яха СССР 50 шу дизара шерагIча Грозненски химически комбината болхлоша дIадоладаь гIулакх. Из вай республика промышленни предприятей, кхыча учрежденей къахьегамхошта юкъе ди тIехьа шерагIа даржаш латт.

Цу болама маIан дIадовзийтара, из гIулакх боккъонца хьаллаьца лeладайтара укх шера хьалхарча бетташка денз дикка болх чакхбаьккхаб областной партийни организаце а парте Грозненски горкомо а. ВIашагIъеллай из почин йоаржаяран яхье баьннарий балха итогаш яран Грозненски городской, районни оперативни штабаш.

Тахан вай дувцаргда цу балха хьакъехьа парте Ленински райкома карагIдаьннарех, динза дисарех, кхоачамбоацарех. Укх тIеххьарча бетташка парте райкомо партийни, боахама, профсоюзни, комсомольски кулгалхошкара даим санна дIадехаш хиннад химикий почин шерра хьаллаьца йоаржаелга, из дара эша хьалаш хIара коллективе хьаделга.

«Химикий почин» яха дешаш тахан дукkхаза хоз вайна тайп-тайпарча совещанешка, семинарашка, коллективай собранешка, кепайоазон тIа. Из ишта дале а хIанз хила тарлу из болам алхха продукце дикал лакхъяра мара тIаберзабаьбац аьнна хетараш. Из ишта дац. Цо хIара болхлочун хьинар айдарца производственни процесс дикагIа вIаштIехьъяьккха ца Iеш коллективо беш бола кхетама болхи социальни вахари тоаделга а дIадех. Ма-дарра аьлча, керттердар коллектива юкъара гIулакх бахьан хIара саги хIаьта хIаране гIулакх бахьан коллективи вIаши дог лазаш хулга Iалашдар да.

ХIаьта цу гулакха мах белга хIара дийнахьа чакхдоаккхилга дIадех кердача почино. Из дойя хIаране хьадеш дар гуш хургда, брак ераш, производственни къахьегама дисциплина телхаераш даим бIаргкIала хургба. Хоадам болаш цу дешашта тIаерзаяь хила еза производства эффективность лакхъяран балха дикал тоаяран тIаерзаяь лелаеш йола социалистически яхь.

Яхь творчески гIулакх да. Цун лард наьха инициативах латт. ХIаьта къахьегамхошта шоай болх тоабара хьакъехьа дIадоладаь моллагIа дика гIулакх, почин цу сахьате хьаллоацилга, из шерра йоаржаелга, цунна боагIаш бола лостам телилга партийни организацей керттерча декхарех цаI да.

ДIадоладеча кердача гIулакха маIан кIоарга кхетадергдолча тайпара наха дIа ца довзийтача из атта доаде тарлу. Промышленноста тайп-тайпарча доакъой предприятешкара, учреждeнешкара партийни, комсомольски организацей секретарашца, парторганизацей идеологически балха болча заместителашца, агитколлективай политинформаторий группайи кулгалхошца, профсоюза моттигерча комитетий председателашца, кулгалхошца производства эффективности балха дикали лакхъяр духьа социалистически яхь йоаржаелга вIаштIехьдаккхара хетаяь кустови семинараш, совещанеш чакхъяьхай.

Химикий почин йоаржаяра деш дар хадданза тахкар духьа оперативни штаб вIашагIъеллай районе, парте райкома шоллагIа секретарь Мареченков Юрий Витальевич керте а латташ. Цу штаба иштта юкъевоагIа парте райкома промышленноста дешашта вола секретарь А. Н. Инуркаев (начальника заместитель), райкома отделий заведующеш, хьалха латта болхлой, профсоюзни, комсомольски организацей, халкъа тIахьожама комитета викалаш, предприятей, учрежденей партийни организацей секретараш, кулгалхой, Iилмахой. Штаба заседанеш бетта шозза хул. Цо вIашагIтох яхь йоаржаеча Iоаяь опыт, ледарло ераш бехктокхаме оз.

ЦУ ТАЙПАРА штабаш вIашагIъеххай района предприятей, учрежденей коллективашка а.

Районни штаба доакъашхой новкъосталца предприятешка яхь вIаштIехьъяккхара кодексаш, положенеш, къахьегамах хьахулар лархIара кхыйола критереш белгалъяьхай. Уж тIаккха приказаца чIоагIъелга хьадийхад предприяте, организаце кулгалхошкара. Къаьстта теркам тIаэзаб балха итогаш денна елга Iалашдара.

Района цхьайолча предприятешкара болхлой сарахьа шоаш цIаболхача хана шоаш даьр фуд ховш кул. цунца цхьана хьагучабоах шоай болх ледара бераш, балха брак хулийтараш, дисциплина телхаераш. Иштта, хIара денна балха итогаш еш хилча, яхье котбаьннараш а тIехьабусараш а белгалбоахаш хилча, цар балха а общественни вахаре а лоацача даькъа лоархIам беш хилча моллагIча коллектива толам баккха карагIдаргда.

вашка яхь вIаштIехьйоаккхача карагIдийннарех, динза дисарех.

ХIаьта цхьайолча коллективашка хIара болхлочо денна деш дар хьагойташ йола графикаш, лаьрхIа лицеви счеташ, графикаш, таблицаш увттаяро къахьегамхой балхацара безам совбоаккх, тIехьбусараш дикагIа къахьега гIертаргбола хьалаш хьаду. ТIаккха цо йиш хулийт, цхьаккха шек а воацаш, дикагIа къахьегараш хьакъоастабе, морально а материально а уж хестабе.

КПСС райкомо керда почин дIайовзийтар, йоаржаяр гIулакх коллективашка мишта оттадаьд хьожаш дуккхаза тайп-тайпарча предприятей штабий начальникай отчеташка ладийгIад, болх тоабара хьакъехьа царна маьхера указанеш тийннай. Из ше деча хана социалистически яхь вIаштIехьйоаккхача партийни, профсоюзни, комсомольски организацей бехктокхам айбаь ца Iеш боахама кулгалхой бехктокхам лакхбу. Из бакъдара кхоачам ба цхьайолча предприятешка яхьа итогаш яра вIашагIъеххача штабашта керте латтараш заводий, фабрикай директораш хилар белгалдаьккхача.

Цу дерригне балха тIа ший дика лераш йитарал совгIа цхьайолча коллективашка «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа яхь йоаржаеча цхьайола пайдане опыт хьаIоае йиш хилийтай. Эггара хьалха из ала доагIа цу деша бокъонца йоакхо еш йола партийни организацеш, кулгалхой болча коллективех. Химикий почин шоай балха вахара ерригача оагIонашта юкъе яхьара чIоагIа оарцагIбаьннаб Грозненски ремонтно-механически заводе, производственни швейни объединене, № 3 йолча пассажирско-автотранспортни предприяте, «Красный молот», «Автоспецоборудование» заводашка, «Росмясомолстрой» треста къаьсттача дIа-юха лелача механизированни колонне. Иштта цу тIеххьарча коллективо почино дIа ма-деххара яхь йоаржаелга вIаштIехь а даьккха байнача бетта план ханал пхи ди хьалха кхоачашъяьй, къахьегама овсарле ши процент лакхъяьй, холуш тоаяьй гIишлон балхий дикал, брак еш йола моттигаш хилийтаяц. Болх ритмичнегIа бе яьннай лакхе вай белгалъяьхача а цхьайолча кхыча а района предприятей коллективаш.

Цу дерригне йиш хилийтай керда почин вахаре чакхъяккхара производства хIара даькъа лаьрхIа базови предприятеш белгалъяха, царех учебно-методически центраш хьае.

Иштта, парте райкомо, юххьанцарча парторганизацешa организаторски массово-политически болх бар бахьан долаш тахан районе «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа къахьегаш ва 10 эзар совгIа саг. Из болам хьаллаьца болх беш я района промышленни, гIишлон, бувзама предприятей 30 коллектив.

«ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа яхь вIаштIехьйоаккхача, цу болама нах дукхагIа юкъеозача шоашкара даим санна дика хьокхам гойташ ба производственни швейни объединене мастер-швея Социалистически Къахьегама Турпал Ушакова М. П., «Автоспецоборудование» завода бригадир Турапин В. С., № 3 йолча пассажирско-автотранспортни предприяте шоферий бригадираш Э. Наврузов, М. Арсамаков, дуккха кхыбараш.

Иштта яхьо наьха хьинар айдар бахьан долаш продукци йохкара пхе бетта план 102,5 процент кхоачашъяьй районо, планал совгIа кхо миллион сомал совгIа продукци а луш. Къахьегама овсарле лакхъяра заданех а лоархIаьй район.

Кердача боламо никъ боаккхаш латт

Керда почин дIайолаяьча химкомбината коллективе яхь лелаяра оттаяьча положене тIа белгалдаьд денна задани кхоачашъярал, продукци дика хилийтарал совгIа бедал, материалаш кхояр, къахьегамеи технологически дисциплина кхоачашъяр, ший балха моттиг лерттIа лелаяр, тIехьа тIаоттача сменана дикача хьале йолаш оборудовани дIаялар санна дола къахьегама гIулакхах саг дог лазаш ва е вац хьагойтилга Iалашдар. Цар санна шоай балха специфика теркал а еш, вIаштIехьъяккха гIерт социалистически яхь района цхьайола коллективаш.

РАЙОНА дуккхача предприятешка болхлой къахьегама хьинар айдар духьа боагIаш бола пайда ийбу материальни моральни стимулех, уж кхетамца вIаши ювза а ювзаш. Уж дешаш дувцаш партийни, къахьегамхой юкъара собранеш, массаза болх беш йола производственни совещанеш чакхъяьхай коллективашка. ХIаьта из дош корта болаш дийцача коллективашка керттера уйла тIаухийтар химикий почина маIан ма-дарра дIадовзийтара, цу яхьа мугIарера къахьегамхой, инженерно-технически болхлой, гIулакхера нах ма-хулла дукхагIа юкъеозара, из болам шерра боаржабара эша хьалаш хьадара. Цу гIулакха маIан дIадовзийтара тIаберзабаьб агитаторий, политинформаторий, лекторий, пропагандистий болх а. Май беттарча политдийнахьа химикий починах лаьца района коллективашка лаьрххIа лекцеш йийшар районни партийни актива доакъашхоша.

Керда болам боаржабелга Iалашдеча идеологически балха ерригача средствасх пайда эца гIерт парте райком. Геттара нийса даь хIама да цу гIулакха пропаганда яр духьа агитколлективашта новкъостала цхьа бутт хьалха 1000 тиражах листовка арахецар.

— Цу тайпара листовкаш арахецарца дIахо йодача хана цхьаццайолча коллективашка яхь лелаеча хьаIайна дикадар доаржаде лерхI оаха,—яхаш дувц парте райкома пропагандан агитацеи отдела заведующе Беляков Алексей Васильевича. Цу гIулакха тIадерзадаьд гойтара агитаце кхыдола кхоачамаш а. Май бетта химикий почина хетаяь лаьрххIа дукха тираж йолча газетий номераш арахийцар. Цар дийцар шоай коллекти-

КУЛГАЛХО ДОГ ЛАЗАШ ХИЛЧА

ПРОИЗВОДСТВО лерттIа вIаштIехьйоаккхача моллагIа шоай административни указани кхетима балхаца ювза ховш, из чакхъяккхарах хьахургдар хьалхе довзаш, социалистически яхь плани декхараши кхоачашдеча наьха хьинар даим айдеш йола лоархIаме фактор йолга дика кхетадеш бола кулгалхой Ленински районе кIезига бац. Цу тайпарчар хьем ца беш сиха болх боаржабир шоай коллективашка химикий керда болам бокъонца хьаллаьца вахаре чакхбаккхара. Ишттачарех лоархI вай лакхе белгалъяьхача а иштта цхьайолча кхыча а предприятей боахама, партийни, профсоюзни кулгалхоех.

Царех цхьаннех — Грозненски ремонтно-механически завода директорах Бокаленко Иван Михайловичах — кхетар а коллективе яхь вIаштIехьъяккхара даькъе цунца дагавалар а моллагIча журналиста ший аьттув балар санна лархIа доагIа. Цкъа-дале, из ва «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа лелаеча яхьа итогаш яра предприяте вIашагIъеллача оперативни штаба начальник, шозлагIа-дале, из болам дег тIара раьза хинна хьаллацарал совгIа массе оагIорахьара цIенхаштта бовзаш а вар из. Цунгара из дийхар массехк хаттара жоп лулга.

ШОАЙ ПРЕДПРИЯТЕ ЯХЬ ЛЕЛАЯРА ДАЬКЪЕ ХЬАЛХА ДЕНЗ ХЬАIОАДАЬЧА ДИКАЧОХ ДУВЦАЛ ТХОНА, ИВАН МИХАЙЛОВИЧ.

— Аз укх коллектива кулгалду соахка август бетта денз. ВIаштта шин шера план кхоачаш ца еш хьайоагIар завод. Цо кхы дашха ца дезаш хьагойт цу хана коллективе лерттIа социалистически яхь вIаштIехьъяккхара лоадам болаш хIама деш ца хиннилга. Цох бола бехк алхха партийни, профсоюзни, комсомольски организацешта дIатIабиллача нийса хургдац, хIана аьлча производство вIаштIехьйоаккхача хинна кхоачамбоацараш геттара дукха дар.

Яхь вIаштIехьъяккха яхаш хабараш дувцарах хьахила пайда бац, нагахьа санна болхлошта овсаре къахьегара эша хьалаш ца хилча, царна эша инструмент, оборудовани еха хилча, болх хьабара хан-ханнахьа хиланза яргIйоаца материалаш, бедал ца хилча, производственнии къахьегамеи дисциплина лоха хилча.

Из дерригa дика холуш дар тха предприяте цу хана. ХIаьта балха учет лерттIа ца хилар бахьан долаш, гIулакх къовсаме даьлча, бакъвар е бехке вар къоаставе хала а хулар. Цу хана яхьа итогаш хьахкхайкайича дукха вIаши ца тоймаш, совлен дола къамаьлаш хулар коллективе.

ХИМИКИЙ ХЬИСАПЕ ЯХЬ ЛЕЛАЕ ШО ОТТАРЦА МАЛАГIА ЭРГАЛОНАШ ГУЧАЯЬННАЙ?

— Партийни, профсоюзни организацешца цхьана администраце вIаштIехьдаьлар лоацаца юкъа производственни, технологически, къахьегама дисциплина чIоагIъе, къахьегамхошта болх хьабара эша хьалаш хьаде. Цо торо хилийтар дIалаха шу план кхоачашъярца чакхдаккха. Болхлой хан-ханнахьа премеш ийдебьлар, завод лакхагIча категоре тIа яккхарца цар алапеш тIаккхийттар. Иштта, гIулакх бокъалгахьа а даьнна КПСС XXV съездо хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдар духьа болх кхы а тоабара тхо наькъаш къесталеш долча хана химикаша баьча тIахьехамо тхо доккхий дир, ерригача звеньяшкара гIулакх тоадара эггара пайданегIа дола наькъаш хьахьекхар.

ХIанз из болам хьаллаьца къахьегаш ба заводера болхлой, техникаш, инженераш, гIулакхера нах. ХIара болхлочоа къаьстта лицеви счет оттаяьй. Цу тIа гуш да цо хIара дийнахьа де дезар. Цу тайпара яхь вIаштIехьъяккхар бахьан долаш хьалха ерригача коллектива болх юхабетташ хинначен заводо арахецача продукцех 30 процент продукци кийчъеш йолчен цхьоалагIча цеха коллективага ритмичнои овсарен болх байта карагIдаьннад.

ХIанз балха итогаш хан-ханнахьа ю цехе. Из деча хана гуш хул хIаране а ерригача коллективо а план кхоачашъеча, продукце дикал лакхъеча, къахьегама овсарле айеча лаьца дакъа. ГIулакх иштта оттадар бахьан долаш хоаставе везар, премиа ела езар эше хIара дийнахьа а белгалвакхха торо я хIанз. Из сендухьа, фу хьокхамаш дахарах деш да ерригача коллектива ховш а да. Укх шера пхе бетта продукци арахецара я, йохкара а, къахьегама овсарле лакхъяра а заданеш 103 процент кхоачашъяьй заводо. Цо дика хьагойт социалистически яхьо тха къахьегам мел овсарегIа хилийтаб.

ЯХЬ ЛЕЛАЯРА ХЬАКЪЕХЬА ДIАХО ЙОДАЧА ХАНА ФУ ДЕ ЛЕРХI ЗАВОДЕ?

— Кердача боламо дIалеххача тайпара яхь лелаелга хIанз а вIаштIехьдаьккхадац оаха ерригача участкашка, службашка. Лицеви счетех къахьегаш бац болхлоех дикка дакъа. Уж дешаш оаха кIезига дийцадац партийни бюро, завкома заседанешка, производственни совещанешка, коллектива собранешка. ХIаьта а гIулакхо дIадех цу хьакъехьа беш бола организаторски массово-политически болх кхы а тоабар, административни указанеш кхетама мероприятешца айхха вIаши ювзаш лелаяр, моральни материальни стимулех дикагIа пайда эцар.

ХIанз Львовски областа предприятей опыт ларде а йилла продукце дикала кулгалдара система чIоагIъяр духьа приказ кийчдеш да тхо. Цу гIулакхо кхы чIоагIагIа тIаерзаергья яхь производства эффективность лакхъяра, продукце дикал айяра.

Ер сурт парте Ленински райкоме яхьа итогаш яра йолча районни оперативни штаба аргIанарча заседанера даькхад. Заседани дIахьор штаба начальник КПСС райкома секретарь Мареченков Юрий Витальевич ва. Штаба доакъашхошта «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа яхь лоаттаелга шоай коллективе мишта вIаштIехьдаьккхад дувцаш ва «ВАЗ» автоцентра партийни организаце секретарь Рябков Петр Андреевич. Цун хьалхашка уллача экрано хьагойт коллективе хIара денна балха итогаш елга вIаштIехьдоаккхилга. Химикий болама шерра пропаганда ярах, из гIулакх шоай предприяте вIаштIехьдеккхарах дувцаш кхыйола тайп-тайпара гойтара агитаци кийчъяьй цига. Цу дерригне аьттув боалийташ дола хьалаш хьадаьд коллектива хIара бетта заданеш дикка тIеххоачашъяра.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

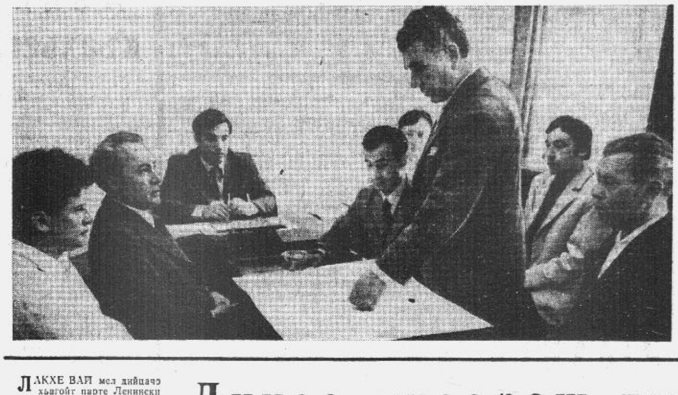

Хьинара хьаст лакъаш бац

Дуккхача шерашка республике хьалха латтача коллективашта юкъе латташ хьайоагIа производственни швейни объединене коллектив. Цу коллективага аьттув боахийтар керттерча даькъе хIамаш тегарашта юкъе дика вIаштIехьъяьккха лелаеш йола социалистически яхь я. Ма-дарра аьлча, яхь лелаяра даькъе йIаьхий опыт йолаш я цар коллектив. Цунца мара кхетаде дагIац керда гIулакх къоабалдаь хьатIа а лаьца кхетамца из чакхдоаккхарех хIамаш тегараш хилар а.

Из гIулакх № 1 йолча хIамаш тегача цехе мишта вIаштIехьдаьккхад хьежар тхо. Укх коллективе цхьа кIира мара дац кердача кодексагIа балха мах бе болабенна. Укхаза тег зIамигача йиIигашта кочамаш, деша ухачар ювхаю формаш.

— Кердача хьисапе яхь лелае тхо доладеннача хана денз дуккхачар балхацара шоай уйлаш хийцай, гIулакхаш тоадаьд, — йоах цеха начальника Мустафина Екатерина Александровнас.

Из дика гуш да укх тайпара учет еш хилча, — аьнна цехе массанена гуш долча моттиге хьалтеха доалача графика дIатIавуг цо. Пхе баллах бу балха мах. Берригa хIама бац аьннача болхлоша цу кIира эггара лакхагIа йола баллаш йоахаш къахьегаро йиш хилийтар цехага график тIеххоачашъе.

Из хьокхам кхы а лакхагIа хила тарлора, нагахьа санна йиълагIча участкера эггара халагIа лоархIа тIеххьара операци чакхйоаккхаш йола кхалсаг цамогаш хиннаецаре. Цун когаметта ши саг дIаоттавича а бокъалгахьа даланзар гIулакх. Дийнахьа 420 хIама кийчъе езаш хинначa цар шиннена карагIдаланзар 190 мара йистеяккха. Цо дикка боабир ерригача цехо баь болх. Цу кIира объединене гIолла а хьалхара моттиг яккха дагахьа хинна уж юхатIехьашкахьа баьхар. ХIанз из болх хийцца хьабара говзал йола болхло оттае вIаштIехьдаьннад цеха кулгалхой. Цхьан сага болх а цу тайппара ерригача коллектива хьокхама Iаткъаро хIаравар дIакхетавир ший бехктокхам айбе безаш волга.

Нийса хургдац цехера берригa болхлой цхьатарра дика къахьегаш ба аьлча. Иштта, З. А. Халиевай, А. Л. Кайтаевай, Г. Д. Бабаян тайпан цIерашта юхе «3» е «4» балл мара латтац. ХIаьта царна оттаяьча баллашца цхьана «Б», «Е», «Г» яха алапаш да. Графика лакхе хьежача гучадоал хьалхарчо продукци брак йолаш хьаелга, шоллагIъяр балха тIехъяьннилга, кхоалагIчо балха норма кхоачаш ца яьлга.

Тхогахьа хьахьажа юхь йоацаш корта чубаха болх беш багIа балха тIа педарло яьраш. Цу дерригне тешавора кастта уж а дикагIа, овсарегIа къахьегаш хургхиларах. ХIаьта говзал ца тоъача къоначарна новкъостий хьехам а новкъостал а эш.

Болхлошца, партийни, боахама кулгалхошца кердача хьисапагIа яхь лелаярах дийцача, цар массане из гIулакх хIара болхлочун къахьегам массе оагIонгахьара таккар, балха итогаш хIара дийнахьа яр, котбаьннарашца нийсбалара кхыбараш тохалургбола хьалаш хьадар да йоах. ХIаьта из дерригa боагIаш болча кхетама балхаца, гойтара агитацеца чIоагIдеш хилча хIара сага къахьегама дар санна общественни вахарера а хьинар айдеш хул.

ХIанз из болам шоай ерригача филиалашка, цу даькъе юртаръярашка а, боаржабе эттаб укхаза.

Динза дисараш дукха да

ЛАКХЕ ВАЙ мел дийцачо хьагойт парте Ленински райкомо, района коллективаша «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа яхь йоаржаяра хоадам бола болх чакхбаьккхалга. Цу гIулакха март бутт чакхбоалаш шоай бюро чIоагIъяь юххьанцара мероприятеш керттерча даькъе кхоачашъяьй. Бакъда, керда гIулакх массане довза а довзаш шерра хьаллаьцад яхилга вIалла дувцилга а яц. Баьккхар хьалхара гIа мара бац. Бакъда, из гIа лоаца е бIаьха хилар эггара хьалхарча аргIанна яхь вIаштIехьъяккха декхарийла барех, цу даькъе цар коллективе лаьттача традицех тийша хилар. Цунга хьежжа мара хила йиш яц хьахула беркат а.

Цу даькъе кхы а дукха де дезаш я районни партийни организаци, яхьа итогаш яра йола оперативни штаб. Массанега почин хьаллацийтар духьа беш бола организаторски массово-политически болх кхы а шерагIа боаржабинза баргбац, из хьалда ший лостам болаши тIагIерттан бе беза. Массе оагIонгахьара болх тоабара, тIаккха цунга гIолла хьаеш йола продукци дикагIа хилийтара, шеко йоацаш, план а социалистически декхараш а толамца кхоачашдара тIаберзабаь болча цу болама лоархIам беш боаца е цох ханна йола кампани лоархIа кулгалхой, моллагIча рангах уж бале а, ловргбоаце хьалаш хьаде деза районе. ХIаьта «сай хана почина дукха а яйнай сона, ер а цу тайппара кастта йицлургья» яхаш даггахьа шоай са тедеш бараштa сатийна багIа йиш хургйоацилга дIахайта деза. Из ала доагIа Гормолкомбината, «Художник», «Дружба» яхача фабрикай, «Чечингводстрой» треста ПМК-10, винно-коньячни комбината, кога гIирс беча фабрика, № 1436 йолча автоколонна, дуккхача гIишлошъечеи транспортни организацей боахама, партийни, профсоюзни кулгалхоех. Укхаза керда почин йоаржаяра хайра хIама даьдац.

Кхы а дукха де дезаш я юххьанцара партийни организацеи яхь лелаяра болх тайп-тайпарчеи пайданерчеи идеологически мероприятешца Iалашбара. Иштта, пивзаводе, макаронни фабрике, хлебокомбинате яхьа итогаш наха дIайовзийтилга вIаштIехьдаьккхадац, гойтара агитаци къе а хьалхашка латта декхараш, карагIдаьннар, динза дисар хьадовзийташ а яц.

Партийни организацеша кIезига пайда эц керда почин йоаржаяра пенгазетех, гойтара агитацех. Яхь лелаерий балха итогаш хIара денна шерра дIайовзийтилга, массанахьа цар хьокхамаш вIаши дустилга Iалашдац. Котбуалаш санна тIехьбусараш а коллективе бовзаргболаш оттаде деза гIулакх. Цу тайпара кхоачамбоацараш кIезига дац района дуккхача коллективашка. Ма-дарра аьлча, яхь лоаттаелга моттийта санна лелаеш йола партийни организацеш районе хIанз а йолаш я.

Геттара бакъахьа хургда химикий починах лаьца коллективашка каст-каста агитатораша, политинформатораша, лектораша, докладчикаша къамаьлаш дойя. Цу гIулакха царна эша методически разработкаш кийчъелга парте райкомо Iалашдойя цар балхах дукха дукхагIа пайда баргба.

Химикий почин хьаллаьца тахан районе болх беш йола предприятеш ерригнех 30 процент мара хилац, хIаьта цига «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа къахьегараш берригнех ахаш хиллал болхлой мара бац.

Белгал ца даьккхача далац цхьайолча предприятешка бокъонца кхетамца яхь вIаштIехьъяккхара эша хьалаш ца хилар. Цига къахьегам лерттIа вIаштIехьбаккханза ба, балха учет во лелаю, кхыдола кхоачамбоацараш да. Къаьстта из ала доагIа гIишлошъеча, йигача, кхачан, транспортни а кхыча а предприятеех. Цу тайпарча коллективай кулгалхошкара доагIар дизза хьадехара, царна эшаш дола новкъостал дара чIоагIа оарцагIъяла еза парте райком.

Производства эффективность лакхъяран балха дикал тоаяран тIаерзаяь йолча яхьо, шеко йоацаш, дикa влияни ергья нийсалагIча пятилетка хьалхарча шера планаши социалистически декхараши кхоачашдара района къахьегамхоша лоаттабеча хьовсаме. ТIаккха цу боламагIа къахьегача коллективай болх дика е во лархIар цар производственни декхараш кхоачашдеча даьхача экономически хьокхамашка хьежжа мара хила йиш яц. Из ба цу болама а вай беча берригача балха я овла. ХIаьта социалистически декхараш меттел шоай керттера планови заданеш а кхоачашъеш йоаца коллективаш районе йолаш я. Цхьайолча предприятешка соахкарчул кIезигагIа кийчъю продукци, 2 предприяте къахьегама овсарле лакхъяра задани кхоачашъяьяц, 6 предприяте из лоархIаме хьокхам хьалха хинначул лохбаьб.

БОЛАШ БА районе кердача хьисапе лелаеча яхьа социальни лоархIам кхетабанза, наха балхацара безам, цар хьинар, сакхетам дикагIча оагIорахьа хувцаргбола гIулакх из долга довзанза бараш. Из гIулакх чIоагIа къоабалдаь хьаллаьцачеи кхетамца вIаштIехьдаьккхачеи цу тайпара дика эргалонаш гуш я. Ше хьадер денна гургдола, коллектива юкъара толам цох тийша болга саго кхетадергдола хьалаш хьадича, из дикагIа къахьега, коллектива декхарах дог лазаш хургвац аьлча бакъхургдац.

«ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа яхь лелаяра кIезиг-дукха опыт Iоаяьй района цхьайолча предприятешка. ХIанз декхар латт из кхы а кIоаргъяран шеръяран беш бола болх лаьгI ца балийтарах, кхыча коллективаша из Iомаергйола гIулакх лерттIа вIаштIехьдаккхарах.

Хайра хIама дац районе химикий инициативна партийни, комсомольски политпросвещене, экономически дешара системе гIолла пропаганда яра. Къахьегама коллективашка цу хьакъехьа каст-каста агитатораша, политинформатораша, лектораша, докладчикаша къамаьлаш делга вIаштIехьдаьккхадац хIанз а. Иштта цу балха шерра юкъеозанза яргьяц хьалха латтача опыта школаш, коммунистически къахьегама школаш, халкъа университеташ.

Районни а коллективашкарча а штабаша хадданза тIахьожам лоаттабе беза хIара участке, бригаде, цехе денна яхье баьннарий балха итогаш йой хьожаш, цу даькъе шоашкара мелал гойтараш цIенхаштта бехктокхаме а озаш. Из дара эша цнз боласш ба коллективай кулгалхой а партийни организацеш а. Цу хьакъехьа цар шоай коллективашка теха прикзаш хила дезаш хилча хIаьта а.

ХIанзалца районни штабо яхь лелаяра хьакъехьа отчеташ телара тIабехаш хиннараш цу даькъе цхьайола дика опыт Iоаяьча коллективай партийни организацей секретараши кулгалхойи бар, хIаьта хIанз химикий почин кхоачашъяра комплексни план чакхъяккха КПСС райком эттача хана дукхагIа теркам тIаахийта беза из дош талмаста леладераш бехктокхаме озара.

Вай лакхе белгал ма-даккхара, районе йолаш я къахьегама овсарле лакхъяра заданеш кхоачашъеш йоаца предприятеш. Цунца дийза дага ца бехача балац укх шера бIаьсти «ИттлагIча дикала пятилеткана — тIехдика къахьегама овсарле» аьнна «Красный молот» завода коллективо районе дIаболабаь болам. Цу хьакъехьа листовка арахийцачул тIехьагIа гIулакх тесса дитад районни партийни организаце.

Химикий почина гIа яхь лоаттаяра шоай предприяте специфика теркал а еш балха хIараена карагIдаьннар фуд хьахьокхара положенеш, кодексаш оттае еза хIара коллективе. Нийса хIама лархIа доагIа цу хьакъехьа шоай предприятешка стендаш, щиташ витринаш, экранаш хьаярах. Цу тайпара гIулакхаш вIаштIехьдоахилга хьадеха деза кхыча коллективашкара а.

Производственни сфере йоацача учрежденешка керда болам боаржабара наькъаш лехаш я хIанз районни партийни организаци. Цу даькъе шоаш дер сих ца луш, массе оагIорахьара дистачул тIехьагIа чакхдаккха хьажа еза цу коллективай юххьанцара партийни организацеш, кулгалхой, парте райком.

Кердача боламо ше чIоагIа пайдане гIулакх долга хьахьекхад. Цох эггара хьалха кхийттараш из гIулакх дог лазаш хьаллаьца кхетамца вIаштIехьдаккхара оарцагIбаьннараш ба. Долче, декхар химикий почин шерагIа, кIоаргагIа йоаржаярах, цун мутIахьа барий мугIараш тIа-тIа дукхагIа хилийтарах латт. Из доагIача тайпара кхета а деш, керда болам боаржабара пайданегIа дола наькъаш лехаш чьаенай парте Ленински райком.

Шеко яц, района коммунисташа къахьегамхошта юкъе ди тIехьа шерагIа яхь йоаржаярца КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра, иттлагIча пятилетка хьалхарча шера планаши социалистически декхараши ханнал хьалха кхоачашдара хIара предприяте, учреждене коллектив оарцагIйоаккхаргхиларах.

ОагIув кийчъяьй С. МАЙСИГОВА — редакце партийни вахара отдела заведующе.

КХОАНА—ЯЙГАЧА ПРОМЫШЛЕННОСТА БОЛХЛОЙ ДИ

ХЬИНАР АЙДАЬ— КЕРДАЧА ТОЛАМАШКА

Парте XXV-ча съезда решенеша белгалду иттлагIча пятилетка шерашка яйга промышленность дикка дегIайоалаерг-хилар. Цу индустре арахецаш йола продукци 26—28 процент лакхлургья. ХIаьта Нохч-ГIалгIайчен яйга промышленность цу шерашка 38 процент алсамъяла езаш я.

Доккхий а бехктокхаме а декхараш да укх карарча пятилетке хIамаш тегараштa хьалхашка латтараш а. ХIана аьлча цар болх наьха хьашташ диззагIа кхоачашдара Іалаьмате лоархIам болаш ба.

Кхоана, кIирандийнахьа, вай мехка яйгача промышленноста еррига предприятеш санна Грозненски производственни швейни объединене коллектив а шин цIей — яйгача промышленноста болхлой Ди дездеш хургья. Партийни съезда исторически решенеша политически а къахьегама а хьинар геттара лакхдаьча хьалашка чакхдоалаш латт из цIей дездара кийчо елга.

Шин цIейна дикача къахьегама толамашца накъвенай тха объединене коллектив. Цо ханал хьалха кхоачашийр нийслагIча пятилетка план. Планал совгIа 9-ча пятилетке цо арахийца продукци 804 эзар сомага дIакхаьчар. Цу шерашка 23 процент лакхъелар къахьегама овсарле. Цу толама лоархIам дикагIа кхетабу 1972-ча шера продукци арахецара план объединене 4 миллион сом гаргга кхоачаш ца яр теркалдича. Цудухьа цул тIехьагIарча шерашка, къаьстта нийслагIа пятилетка чаккхйоалача шера, шоай низ а хьинар а ца кходеш къахьийгар хIамаш тегараша.

Дика дIадоладаьд объединене коллективо иттлагIча пятилетка хьалхара шу а. 105,7 процент кхоачашъяьй продукци маьхал яккхара план, ерригача продукцех 98 процент яр хьалхарча сортах хилар. ПланагIа 600 эзар сом мара боацача паччахьалкхен дикала Знак а йолаш арахийцача продукце мах 677,8 эзар сомага дIакхаьчар.

КПСС XXV-ча съезда сийна яьржача социалистически яхье даьхача толамех 3500 совгIча сагах латташ йолча объединене коллектива елар парте обкома, республика Министрий Совета, облсовпрофеи ВЛКСМ обкомеи памятни знак.

Керттерча технико - экономически хьокхамашта толамца кхоачашъяьй хIамаш тегарий коллективо хьалхарча пхе бетта план а. Цу юкъа планал совгIа маьхал яьккхай 644 эзар сом мах бола продукци. 1280 эзар сома метта 1465 эзар сома маьха я паччахьалкхен дикала Знак а йолаш арахийца продукци. Производствана юкъейоалаяьй 22 эзар сом пайда луш йола 38 рационализаторски предложени.

Цхьабакъда карагIдаьнначох кхоачамбаь Іе йиш яц. Партийни организаце, объединене кулгалхоша керттера теркам тIаухийт производства чура торонаш гучаяхара, ледарлонаши нийслуш дола кхоачамбоацараши дIададахара.

ХIанз а тIехь ма-доаггIа вIаштIехьдаланза да тхо долча кадраш кийчъяр, уж Іомаяри производстве дIачIоагIъяри санна дола дош. ХIаьта из дош боккха лоархIам болаш да. ХIана аьлча болхлой каст-каста хувцалуш хилар чIоагIа Іеткъ производственни ритмана, продукце дикала. Ма-хетта дика дац къахьегам вIаштIехьбоаккхилга, дукха кхоачамбоацараш да экспериментальни цехий балха юкъе.

Объединене юкъейоалаеш латт арахецача продукце дикал лакхъяра тIаерзаяь йола шерра программа. Соахка предприяте хьаьй арахецача продукце дикала тIахьожам лоаттабу керда отдел. Цун керттера декхар да продукци хьаеча ерригача стадешка цун дикал лакха хилар тешшаме вIаштIехьдоаккхилга. Цу отдела балхо тоъал дика тоалаьд продукце дикал лакхъяра дош.

Цхьабакъда продукце дикал лакхъяр дерригa а тхоах тийша дац. Из таханарча дено дIа ма-дехха хилара хиланза даргдоацаш дар — смежни предприятеша, договорни декхараш кхоачаш а деш, дика бедали фурнитуреи тхона лоаттаяр. ХIаьта из долаш дац. Духхьал укх шера пхе бетта пхиъ рекламаци яхьийта йийзар тха тхоашта кIада кхухьийтача цхьайолча комбинаташта.

Дикал лакха йолаш продукци арахецара даькъе объединени тIехьаюс ше санна йолча кхыча областашкарча предприятеел. Цудухьа продукце дикала, цун ассортимент эргаяккхареи шеръяреи проблема объединене коллектива хьалхашка латтача декхарашта юкъе саготагIчарех ца I я.

«Дикала проблема чIоагIа шера кхетаю вай, — аьлар XXV-ча съезде новкъоста Л. И. Брежнева. — Цо чулоац балха еррига а оагIонаш. Лакха дикал — из къахьегамеи материальни ресурсашта кхомбар, экспортни торонаш лакхъяр, хIаьта бухсоцача кхьача, общества хьашташ дикагIа, диззагIа Іалашдар да».

Из ларде а лувцаш проблема комплексно кхоачашъе гIерт тхо. Объединене хIара квартале цкъа, хIаьта цехашка — хIара бетта цкъа чакхйоах продукце дикала дешашта хетаяь конференцеш. Иштта кIира цкъа цехашка чакхдувл дикала денош. Цу деношка объединене ерригача структурни подразделенешка кийчъяьча продукце дикалга хьож, брак йолацаш болх бара тIадерзадаь тайп-тайпара гIулакхаш чакхдоах.

КарагIдаьннараш белгалдеш, хьалхашка латта керда декхараш къесталеш, партийни организаце, кулгалхоша дукха теркам тIаухийт парте съездо дIа ма-дехха социалистически яхьа керда формаш лехара, из дикагIа вIаштIехьъяккхара. Цу хьакъехьа Іалаьмате пайданеи производства эффективности продукце дикали лакхъяра даькъе беркатеи ба «ХIара балха денна — дикала Знак» яха грозненски химикий тIахьехам.

ХIамаш тегараша республике эггара хьалхарчарца хьаллаьцар из тIахьехам. Партийни комитетои администрацеи фабрични комитетана, ВЛКСМ комитетаца цхьана вIаштIехьъяьхай из болам коллектива балха юкъебоалабара тIаерзаяь хоадамболлаш йола мероприятеш, эргадаьхад коллективни къаьст-къаьстача болхлоштеи юкъерча социалистически яхьо дIадехараш.

Из дош дийцад объединенерча цехийи филиалийи коллективай юкъарча собранешка. Яхьа условешта кепатехай «Швейник» яхача дукха тираш йолча газета тIа.

ЧIоагI а енна дIаэттай тхо долча тIаийца социалистически декхараш кхоачашдара тIахьожам лоаттабара система. Ер шу долалуча хана денз вIашагI а елла болх беш я оперативни штаб. Дукха я цу штаба функцеш. Шин заседанешка цо хан-ханнахьа дувц производственни планаш кхоачашъярца, продукце дикал лакхъярца дувзаденна дешаш. Штаба заседанешка цIенхаштта бехктокхаме ув брак ераш, доацача бахьанех балха хьа ца ухараш, корта бохабу малараш совдоахараш. Иштта цига дувц социалистически яхьа декхараш кхоачашдарца, производство вIаштIехьъяккхарца дувзаденна дола кхыдола дешаш.

Болхлой, участкай, къаьст-къаьстача отделий балха дикала боарам къоастабара эггара хьалха теркальер я балха дикала коэффициент яха условни единица. Пхе баллах латтача системагIа хIара дийнахьа балха дикала боарам къестабераш ба мастераш, профоргаш, продукце дикала тIахьожам лоаттабеча отдела контролераш, цехий начальникаш. Итогаш еча хана производственни программа кхоачашъяри продукце дикали санна долча дешашта нийсса теркалду къахьегама дисциплина, производства культура лакха хилар санна дола дешаш а, иштта кхыдараш а.

Керда болам балха юкъебоалабарах къахьегама овсарле, коллективай производственни хьокхамаш лакхдаларах дувцаш дола масалаш дукха доаладе йиш я.

Кердача пятилетко керда доккхий декхараш да тхона хьалхашка оттадаьраш. Укх карарча шера овсарле лакха йола йиъ поток, керда бархI стандарт, 180 керда модель балха юкъейоалае езаш да тхо. Иштта оаха лерхI паччахьалкхен дикала Знак ялара 30 модель кийчъе а цу тайпара товраш 3,2 миллион сома маьха арахеца а.

«ХIара балха денна — дикала Знак» яхача боламо дика гIо ду коллектива хьалхашка латта декхараш кхоачашдара. Объединене коллективерча хIара болхлочо цу патриотически боламе хьинаре дакъа лацар вIаштIехьдаккхара тIаберзабаь ба администраце, партийни, профсоюзни комсомольски организацей беррига а болх.

А. БАБАДЖАНОВ,
Грозненски производственни швейни объединене генеральни директор.

Грозненски швейни производственни объединене кхоалагIча цеха болхлоша шерра яхь йоаржаяй укх шера планиши тIаийна декхараши тIехкхоачашдара. Царех дуккхачар дош чIоагIа да. Царех я хIамаш тега мотористка Алиева Роза. Шин балха тIа цхьаккха тайпа брак а ца нийсйолийташ тега барзкъа хозеи тIадийхача товргдолаши мара хилийтац цо. Юкъера лаьрхIача хIара сменагIа нормаш 130 — 140 процент кхоачашъю Розас.

СУРТА ТIА: хIамаш тега мотористка Р. Алиева.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДЕЗАЧА ДЕННА ХЕТАДАЬ...

Грозненски специализированни швейно - ткацки объединене арахеца тIехаьнахьеи чухьнахьеи дувхаду цазата барзкъаш, палазаш, керта тIа тохка машилгаш, кхыйола продукци вай республике бахача наха дика йовзаш чIоагIа хоатташи я.

«ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа къахьегача цар дика къахьегама совгIат кийчдаьд яйгача промышленноста болхлой дезача цIейна. Товарни продукци арахецара пхе бетта план 103,5 процент кхоачаш а еш, планагIа лаьрхIачул совгIа арахийцай 84 эзар сома тайп-тайпара продукци. ХIаьта продукци маьхал яккхара пхе бетта задани 101,5 процент кхоачашъяьй объединене коллективо. Планал совгIа маьхал яьккхай 45 эзар сом мах бола товарни продукци.

Планал совгIа продукци маьхал яккхарах, арахецача продукцега дIабода мах лохбарах, бедал, электроэнерги, кхыйола материалаш кхоярах планагIа лаьрхIачул совгIа паччахьалкхенна 43 эзар сом пайда баьб болхлоша духхьал хьалхарча биъ бетта.

Объединене цехашта юкъе яьржача социалистически яхье халданза хьалха латташ хьайоагIа иттлагIча пятилетка хьалхарча шера трикотажни цеха - коллектив. Цунга я швейно - трикотажни объединене карара кара тела ЦIе байракх. Къаьстта дика къахьегама совгIат кийчдаьд цеха болхлоша шоай дезача цIейна. Товарни продукци арахецара пхе бетта план 141,1 процент кхоачаш а еш, планагIа лаьрхIачул совгIа цар арахийцай 224 эзар сома маьха товарни продукци.

Уж толамаш доахача къаьстта дика къахьегарца белгалбаьнна ба хIамаш тега мотористкаш Ибрагимова Хьаьди Саид-Ахмедовна, Мутиева Малика Абубакаровна, Исраилова Малика Султановна, Манкиева Фатима Абасовна, кхыбараш.

Б. КОСТОЕВ.

ЖА ЛОРГАРАШ БОЛЧА

(РЕПОРТАЖ)

БIарччача шера баьча балха итог яр санна гIулакх да жа ларгар. Из кхета а деш дика кийчо яь жа ларга болабелар Шелковской района «Коминтерн» колхоза къахьстамхой.

Укх шера 32300 устагIа ба ларга безаш. ЛаьрххIа хьаьча бIаь совгIа метр йIаьхача помещене жа ларгара вIаштIехьъяьккхай 56 моттиг. Помещене тIа «ХIара балха денна — дикала «Знак» аьнна доккхача алапаца яздаь лозунг да хьалтеха.

Тайп-тайпара профессеш йола нах ба укхаза болх беш. Иштта, механизатораш, шофераш, комсаш лелаераш, плотникаш, кхыбараш. Масала, жа ларгара колхоза пункта начальник Беширханов Мовсар кхаш леладеча механизированни отряда кулгаллеш ва, хIаьга жа лоргараштa юкъе яьржача яхье хIанз цхьоалагIча моттиге вола Саидов Махьмад — шофер.

КIезига бац царна юкъе укх шера эггара хьалха жа лоргаш бараш а. Болх дIаболабеннача хьалхарча диъ-пхе дийнахьа уж Іомабеш хилар йоккха балха опыт йола къахьегамхой. Къонабараш Іомабарах хIара хьехархочоа дийнахьа кхоккха сом ахча тийлар.

ХIанз шоай хьехархоел тIехьа ца бусаш къахьег укх шера духхьашха жа ларга болабеннача кагийча наха, хIаьта Советски Эскаре гIулакх а даь соахка гурахьа цIабаьхкача Шамилов Оалхазареи Мамбетов Аджикосеи жа ларга шоаш Іомабаьча Джумакаев Николаяли Атаев Салаудиналu дикагIа болх бу.

— Производства эффективность лакхъяра лоархIаме да наьха къахьегама овсарле лакхъяр, наьха бехктокхам айбар, йоаккхача продукцега дIадохийтар кIезигагIа хилийтар, — йоах Беширханов Мовсара. — Цу дешашта къаьстта теркам тIабохийт оаха. Хадданза пайда эц дикагIйолча опытах а Іилма карагIдаьнначох а.

Бакълув Мовсар. Цунна тешал ду гIулакхаша а. Жа ларгара лакхачастотни машинкаш я хIанз республика боахамашка производства юкъейоалаеш. Уж тайпа 24 машинка оттайир соахка шоай пункте коминтерновцаша. ХIаьта кердаяраш пайданегIа йолга кхетадича, соахка хувцаиза йисача 32 машина метта а лакхачастотни яраш оттайир.

ХIара болхлочун шин номер я. Хьалха Іуля юкъера моллагIа устагIа хьа а лаьце лоргар хIаране. Хьано леpгаб ховргдолаш устагIан тIа из лергачун номер оттайора. Цхьабакъда лоргача хана хелабеш е тIера цIена тха Іо ца доаккхаш болх баьчо цхьайолча хана устагIан тIа оттаяь шин номер лерга дIайоаккхар. Цул тIехьагIа йиш хилацар устагIа лергар малав ха а из бехктокхаме оза а. Цу тайпара кхоачамбоацар нийслац хIанз.

Шин сага ларга хьакъоастадаь жа къаьстта хьаьча клетка чу лоахк. Уж дерригаш лергачул тIехьагIа царга колхоза халкъа тIахьожама комитета комисси хьож. ТIаккха ларгараш ара а даьхе кхыдола жа чулоахк клетка чу.

Цу гIулакхо дикка айбаьб наьха бехктокхам. ХIанз цIенагIа лорг жа, кIезигагIа хеда а ду уж.

Ши-кхо шу хьалха тараз латтача кулг-мара хьатIакхухьар тха. Эзачул тIехьагIа кепа тохача вертикальни пресса тIа хьора из. Цу агрегата къахьегама овсарле лоха хилар бахьан долаш хьатIакхухьача тхана шин ханнахьа кепа тоха кхоабацар болхлой. Цудухьа жа лоргараш салаIа бахачул тIехьагIа а болх бе безаш хулар.

ХIанз устагIан тIера даьккха тха лорга жа ІотIадоккхача истолий кIала гIолла додача транспортера лента тIа дулл хIаране. даьккхар малав ховргдолаш лакхе шин номер ІотIа а йилле. Из тараз латтача моттиге хьатIадахь транспортеро. ДIахо Шаповалова Людмилас эза а эзе мел дика да тахкара фельдшерага Шаршев Ялмурзагеи зоотехникага Колесник Александрагеи дIалу. Цул тIехьагIа кепа тохара прессашта дIатIахьу тха. Кепа техачул тIехьагIа складе дIаоттаду.

— ХIара устагIан тIера мел тха доалл? — хетт аз.

— ХIанзалца даьккхар 6.5 килограмм да, планагIа даккха дезачул ялх бIаь грамм совгIа. ДIахо йодача хана кхы а дукхагIа хила мег из, — йоах Шаповаловас.

Тхана кепа тохаш горизонтальни ши пресс я хIанз колхозе. Царца болх беш ба Легов Алексейи Куценко Иванаи.

— Кхоадой шо хьатIакхухьача тхана кепа тоха? — аьнна хаьттача:

— Хийица, — жоп делар Куценко Ивана. — Цхьабакъда, вертикальничунца болх беш хиннадаларе укхаза бийсаш яха езаш хургдар тхо, хIана аьлча вертикальничунца кхаь сахьата бе беза болх горизонтальничунца цхьан сахьата булу.

Дика вIаштIехьдаьхад жа лоргарий балха хьалаш а. Оттаьча графикага хьежжа болх а бу, хIама а дуъ, са а лоI цар. Иштта, Іуйрийна пхи сахьат даьлча дена сайрийна ворхI даллалца къахьег. Іуйрийнеи делкъийгеи кхаь сахьата салоI. Жа лоргача помещене чура бIеха фо араозаш вентилятораш я, йоагаш я дийнахьарча сердалон лампаш. ЦIа а ца болхаш жа лоргача пункте йолча паргIатача общежите бийсаш йоах болхлоша. Іуйрийна, делкъийга, сарахьа, кхача кийчбеш столови я юххе.

Социалистически яхьа шин ханнахьа итог ю. ХIара болхлочо баь болх дIаязбеш хьокхамий доска да. Цу тIа хьежача гуш да социалистически яхье хьалхара моттиг яккхарах къовсам къаьстта чIоагIа Саидов Махьмада, Дюсембеков Казгирена, Джабраилов Хьамзата, Любов Василена, Кайнар Володяна юкъе баьржалга. Балха нормаш шозза тIехкхоачаш ца еш ди дIадахийтац царех хIаране. ДукхагIйолча хана цар сийна арахецаш я «Молния» яха листокаш.

ХIанзле дукха хIама ца эшаш 28 эзар устагIа лергаб колхозхоша. ХIара устагIан тIера лергар лаьрхIача эггара дукхагIа тха Сагатхаджиев Татас кулгалдеча бригадо леладеча жан тIера даьннад — юкъера лаьрхIача 7,3 килограмм.

Боккха теркам тIабохийт колхозе жа лоргаш боахкача наьха салоIам вIаштIехьбаккхара а. Тайп-тайпарча темаех лекцеш еш, беседаш чакхйоах, кIира кхозза кино хьокх царна. Каст-каста хул уж болча района агитбригада, колхоза самодеятельни артисташ.

— Шоай балха хьалаш, хIаьта салоIам вIаштIехьбаккхарга хьежжа болх а бу наха, — йоах Беширханов Мовсара. — Дийнахьара балха нормаш 110 процент кхоачашъю цар Укх шера план 195 тонн йолча паччахьалкхенга 202 тонн тха дохка дош деннад колхозхоша. ЛаьрхIар кхоачашдергхиларах са шеко а яц. ХIанзле физически дозалах 160 тонн совгIа тха дIаденнад оаха паччахьалкхенна. Зачетни доэлга диллача из хургда 180 тонн совгIа.

М. ХАМАТХАНОВ.

Дика къахьегарца белгалбаьнна ба ПМК-557 коллективе Хамзаева Зурас кулгалдеча бригадера къона штукатурщицаш. Дийнахьара норма 120—140 процентал кIезигагIа йоацаш кхоачашъю царех хIаране. Укх сурта тIа шоана гуча штукатурщицай (аьрдехьара аьттехьа) Хамзаева Зурай, Лакараева Іайшата, Тагирова Тумишай, Алханова Барета къахьегама тIера долча кулгаша хозяйь гIишлош кIезига яц Шалински районе.

А. КУБАЕВА сурт.

ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАБУ

ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера доккхий декхараш тIаийцад «Горскнефть» НГДУ мехкдаьттахоша. Уж толамца кхоачашдара «ХIара балха денна—дикала Знак» яхача девизагIа къахьегаш ба уж. Товарни продукци маьхала яккхара пхе бетта план 101,2 процент кхоачаш а еш, планагIа лаьрхIачул совгIа маьхала яьккхар 105 эзар сома маьха продукци. Мехкдаьтта даккхара пхе бетта план 100,8 процент кхоачаш а еш, задаеел совгIа даьккхад 5150 тонн «Іаьржа дошув». Из да тIаийцача социалистически декхарех лаьрхIачул дукхагIа. Укх шера цхьоалагIча квартале даьхача къахьегама толамий итогаш яьчул тIехьагIа республикански Сийлен доска тIа йихьай «Горскнефть» НГДУ коллектив.

ТIаийца социалистически декхараш кхоачашдара къаьстта дика къа а хьегаш яхье хьалха латташ я коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча цехий, службай коллективаш. Советски Іаьдал эттача денз Нохч - ГIалгIайчен лаьттан ченашкара 300 миллионни тонн мехкдаьтта даккхара яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг а йоаккхаш 1500 сом преми елар шоллагIча РИТС-а коллективана. Иштта 300 миллионни тонн мехкдаьтта даккхара йолча къахьегама вахте отта бокъо а яьккхар цо Керда торонаш а лехаш уж производствана юкъекхахьара паччахьалкхенна балансови пайда бара задани тIехккхоачашъяьй Къахьегама овсарле лакхъяра задани 1,4 процент тIехккхоачашъяьй.

ШоллагIча РИТС-е дикагIбола производственникаш лоархIаш ба мехкдаьтта доаха операторашу У. Уматгиреев, А. И Ширяева, А. К. Шабуев, кхы дукха бараш а.

«Горскнефть» НГДУ ерригача коллективаша шерра социалистически яхь йоаржаяьй къахьегама сийлен цIи яккхара ХIара балха ди хьинареча къахьегамца белгалдоаккх цар Цу юкъе хьинаре дакъа лоцу управленерча рационализатораша. ДIабахача пхе бетта цар кийчъяьй 48 рационализаторски предложени, царех производствана юкъейнхьача 44 рационализаторски предложене паччахьалкхенна 21,5 эзар сом пайда баьб

Е. ИВАКИНА,
«Горскнефть» НГДУ плановч отдела начальник.

Специализаце новкъа

ТХА КЕРТТЕРА ДЕКХАР

Парте XXV съезда решенеш кхоачашъеча шоашкара доаггIаш дола дакъа юкъедахьа лерхIаш ба тха совхоза болхлой. Механизаторaша дикагIча агротехнически хана дIайийна яьхар бIаьсти юв еррига хIамаш. Укх шера оаха уж дIайийнай 1950 гектара тIа.

Дика хьувкъаш латт тха боахаме гурахьа дийна ялаташ. Цар дIалоац 3082 гектар. Из дерригa ялат минеральни удобренешца подкормка яь да. ХIара гектара 2 центнер кхоачийташ минеральни кхача бенаб оаха гурахьа дийнача ялаташта.

ХIанз тха керттера декхар да бIаьсти дIайийнача юртбоахама культурашта лерттIа гIулакх дар, гурахьа дийна ялаташ ханнахьеи ца дойташи чуэцара кийчо яр.

Шаккха ца хиннача тайпара дикеи ханнахьеи йистедаьлар тхо бIаьсти йийнача хIамашта макхаш даьхаи химически оасар даьи. Цу балхах ка а йоалаш къахьийгар тха совхоза механизатораша коммуниста Коригов Султана, Келигов Уматгире, Фаргиев Махьмадгире, Гандалоев Мусас, Евлоев Хас-Махьмада, Богатырев Іусмана, Танкиев Мухарбика, кхычар. «ХIара кхайна — дикала Знак» яхача девизагIа болх бе вай республика-беррига лаьтта леладераш тIахьехаш Шелковской района «Красный пахарь» колхозерча новкъоста Ерохина кулгалдеча механизированни отряда коллективо даь кхайкарал чIоагIа къоабалдаь къахьегарах тха механизаторий вIаштIехьдаьннад кхаш оасарах цIена хилийта. БIарг хьесташ дика хьувкъаш латт цар гIулакх деча кхашка дIайийна юртбоахама культураш.

ХIаьта чакхъяьннача нийслагIча пятилеткагIа тхоашта ма-хетта лаьттанцара продукци яккха вIаштIехьдалазар тха. Хаоттама хьелаша а иштта кхыча хIамаша а новкъарло яр бахьан долаш кхоачаш ца хулаш йисар паччахьалкхенга ялат дохкара пхе шера план. Дале а, бархIагIча пятилетка шерашкарчул ялатий хьувкъам лакхбе низ-м кхаьчар тха.

Ер керда пятилетка боккхача лоархIаме хила еза вай коллектива юртбоахама производство дегIайоалаяра гIулакха, йоах тха совхоза кхаш леладераша. Боахама массе производственни участкашка шерра социалистически яхь яьржай пятилетка хьалхара шу эффективностеи къахьегама дикалеи шу хилийтара. Шин торонаш кIоаргга тахка а тахка тха коллективо доккхагIа социалистически декхараш тIаийцад. Вешта аьлча, укх шера оаха дош деннад хIара гектара тIара 22 центнер гурахьа дийна ялат (план 17 центнер), 12 центнер генараш (план 9 центнер). 120 центнер баьцадаараш (план 90 центнер). 200 центнер шекара свеклаш (план 180 центнер). 200 центнер доакъар чуэца. Цо торо хулийтаргья паччахьалкхенга ялати кхыйола юртбоахама культураши йохкара тIаийца декхараш тIехккхоачашле, мошачеи гIожачеи доакъаращца хьайбаш Іалашде.

Уж доккхий декхараш толаме кхоачашдара тIаберзабаь ба оаха беш бола болх. ХьажкIаши генараши дIадийнача кхашка макхаш даьхад, мугIараштa юкъе культиваци яьй. ХIанз шекара свеклаш нийлхьеш. Баьцадаараштa оасар деш къахьегаш ба кхаш леладераш. Социалистически яхье къаьстта дика толамаш доах коммуниста Коригов Султана кулгалдеча отрядацарча механизатораша.

Дукха ха йоацаш кепа теха арабаьннаб «Боахамашта юкъерча кооперацеи агропромышленни интеграцеи ларда тIа юртбоахама производствана специализацеи концентрацеи елга дIахо дегIадоаладара хьакъехьа» КПСС ЦК соцам. Цо дика хьагойт юрта боахам дIахо дегIабоалабара вай партеи правительстваи мел чIоагIа йоакхо ю. Цу лостамах болх бе лерхI оаха а.

Укх пятилеткагIа тха совхоза хьалхашка латта керттера декхар да комсаш лелаяра йизза специализаця яр чакхдоаккхилга. ИттлагIа пятилеткa чакхйоаллаш боккха пайда луча цу культуро тха боахаме дIалоацаргья 1200 гектар. ХIаьта укх шера гурахьа 300 гектара тIа дIайогIаргья оаха комсий гаьнаш. Из халеи бехктокхамеи декхар да. Цун хала хилар да ялата йийна хьажкIаш, свеклаш, кхыйола хIамаш чуэца йолаеча, гурахьа ялат дIадувча хана из болх чакхбаккха тха безилга. Цхьабакъда, мел хала хургдале а, комсий гаьнаш дIайогIилга дика чакхдаккха лерхI оаха. Цу гIулакха кийчбаь нах ба. «Наурский» винсовхозе практикагIа хиннаб уж Цар караерзаяь комсаш лелаерий говзал. ХIанзале а 100 гектар совгIа лаьтта кийчдаьд комсий гаьнаш дIайогIара. Кхы а 200 гектар лаьтта а да цу гIулакха тоадеш.

Цхьабакъда, тха боахама механизаторий хIанз эггара саготагIа бола болх гурахьа дийна ялаташ чуэцара техника кийчъелга ба. Сухалбаь товеш я ялат чуэца комбайнаш, жаткаш, кхыйола машинаш. 10—15 балха дийнахьа дерригa ялат чуийца довла а лерхI оаха.

Гуш ма-хиллара, декхараш доккхий да тха совхоза кхаш леладерашта укх шера хьалхашка латтараш. Уж оаха сийленца кхоачаш а дергда.

И. ГАНДАЛОЕВ,
«Ингушский» совхоза керттера агроном.

ХЬОНК ХЬАБАЬННАБ

(ХИННАР)

Са тосса белгало гучаьнна яцар Марзбик сахьато техача гургало сомавоаккхача хана.

Хье ца луш, шин барзкъа тIа а дийха, ер нана цIагIа Іочуваьлча сесаг гIаттанза яр.

— Яьй, дIалаьца улл хьо? Хьо ма-чIоагIа йижай. ГIатта, сухалбе, — аьнна раьза воацаш йистхилар из.

— Бераш а хьалгIовттале, — аьнна тIатехар цо ше кулгаш дила а этта.

Нана бераш гIовттаде безам болаш яцар. Тхьайса дадача бераштa бIара а хьежа цо аьлар:

— Даьллахьий, бераш мукъагIа цIагIа дитал. Селхан чудаьккача хана уж бIаргадийнача саго тамаш я царга гIовтта алар. ХIаьта дешара а тIехьадусаш ма-латтий уж.

Сона-м укх коа ухача цар хьехархоех а эхь хег. Хьо-м атта кIалхара воал. Со-м кIалхара ялац цар доахача беххех. Селхан директор а вар наIарга вена. ЧIоагIа бехк баьккха вахар из. Тахан шаккхе кIаьнк школе ца воде хьо юрта Совете вехаргва, — йоахар цо.

ФункагIа даь а бераш дешарах ца даха гIертар Лемка. Бераш шоаш а гIовтта безам боацаш, кIаьдденна дар.

Селхан пхьор дуача хана шоай кoгаш дIатоккхабе ца могаш халча этта цIабаьхкабар уж.

Иштта шаккхе кIаьнк дас ца буташ хьонк баккха уха шоллагIа кIира дар.

Бакъда, да-м вацар цар дешара дукха сагота. Марзбик тахан, укх сахьате хургдола рузкъа дезаш саг ва. ХIаьта хьонк хьабаьннаб. ХIанз маьха беза ба. Из баккха ваха веза.

— Шин даь-да вехаргва цо юрта Совете-м. Бераш хьалгIовттаде Іа, — аьлар наькъа ваха кийчлуш воаллача цIендас.

Кхы дIахо дувца дезаш дацар. ЦIен-даь дош чIоагIа а хоадам болаш а дар. Лемка бераш гIовттаде яхар.

Гаьна а хала а цикъ ба хьонк баккха водачо бе безар. Лелац цу наькъ тIа ворда е машин. Дехьеи сехьеи гаьнаш а ягIаш лоам чу додача готтача такилге гIолла гIаш ваха веза цига водар. Дийнахьа лоа дашаш а дашаш уьттача хих беча ша тIа ког лайже хийла Іоккхет цу наькъа тIа. Массехк лоаман довкъах а орах а ваьле делкъийга малх лестача хана мара хьалкхачац хьонк боаллача. ДукхагIа йолча хана лоам босегIа е цхьаннахьа чукхийттача тIаьдача моттиге боаллаш хул из. БIаьстан хьалхарча деношка лоаман орашка а хьунагIа а лоа дIадаланза уллаш хул. ТIагIолла лоа дIа а хьекха хьонк гучабаккха безаш хул нийттача метте нийсвелча. Ма хулла кIоаргагIа бел лаьтта Іочуухийташ хьаохк лаьтта. Хьонках хьалата тIаьда лаьтта кулгашца вIашагI а хьекхаш дIадаккха деза. Цхьаща зиргилг гулдеш, из гале чу а белла, юха из бIаьха никъ бахьаш цIава веза цигара.

Бераштa меттел дегIах низ боаллача сага а атта дац из баккха ваха. ХIаьта ховхача, кхувш доагIача дегIах къаьста чIоагIа йода цигача ю хало.

Бакъда, сутарваьнна Марзбик цу гIулакха тахан дукха уйла еш вац.

Марзбики цун бераши цIакхача боахкача хана доккха тIадамаш а легаш доладелар. Цу гIулакхо чам боабаь раьза воацаш чукхаьчар из. Йоачан отте кхоана хьонк баккха вохалургвац. Марзбик кхийрар кхоачашхилар. ДегIа сацанзар. Іурра кхы а чIоагIагIа доладелар. Цу дийнахьа цIагIа висар Марзбик. Баьккха лаьтта хьонк бохка городе ваха лаьрхIар цо. Машин лаха араваьла из воаллача хана юрта Совете кхайк, аьнна саг вера.

Юрта Совете дIачуваьлар Марзбик. Салам а денна, гулбенна багIача, наха бIара ца хьожаш, хьал магIа а ваьнна Іохайра из.

— Марзбик, бераш школе хIана ахийтац Іа, — аьнна хаьттар юрта Совета председателa.

Марзбика хаттара жоп даланзар. Цlаста санна цIийвенна, сувсаш, школа директора бIарахьежаш вагIар из.

— Хьо сона, хьажа юккъе шод а белла, раьза воацаш бIарахьеже а, кхы хьона во де воаллаш, хьа моастагIа-м вац со, Марзбик,—аьлар цо.— ШоллагIа кIира доладеннад хьа бераш школе ца уха. ХIаьта хьа воккхагIа вола кIаьнк Ахьмад укх шера бархI класс йоаккхаш экзамеи яла езаш волга ховш вий хьо?

— Хов, къонах. Іа хьехар ца дича а сай дезала доал де хов сона, — аьлар Марзбика.

— ТIаккха хьайна ховшехьа уж дезал боабеш воалл хьо, — аьнна къамаьла юкъе вера гулбенна багIача депутатех ханна воккхагIа вола Махьмад.

— Фу эш хьона? Даа-мала доацаш висав хьо, е наьха бар мо боахам бац хьа? — аьлар цо. — Оаха-м яхац хьога хьонк баккха ма аха, е хьай дезала доал ма де а. Хьонк Іа а оаха а боаккхаши буаши ба. Хьога дувцар кхыдар да. Бераш дешара тIера ма-даха ях оаха хьога. ХIаьта хьо хье а нах санна ваьхача бакъахьа ва.

— Шуга хаьттача нах санна ца вахар со а волаш да-кх ер гIулакх. Оаш даь да-кх са ковкарт а кхы дIахо мел дар а.

Сона-м вайнавац доацаш висача дахьаш наIарга воагIаш шоах саг. Оаш дувцар аз кхетаду. Шоайла со тIехвалар кхераш ду оаш къамаьл.

— Дац, Марзбик, — аьлар Махьмада. Хьай кхетаде безам боацаш хьо юхадухьала лув мара оаха фу ях хьона дика а хов.

— Ше ца кхетар-м хIама даьра дацар, из шин харцахьача наькъа тIа бераш даха ца гIертаре, — аьлар директора. — Уж-м хьонк дIабаьлча а школе доагIарг мичад. БIаьсти дIае езаш бешамаш маийн Марзбика, хIаьта гурахьа чуэца а ма-езий уж. Цхьаши кIира ха цига а йоэргья цар. ТIаккха мишта дешаргда цар? Дешар-м, кирпишка тIа кирпишк а юллаш хьалдотта цIа санна, хIара денна кердадар Іомадеш хьадоагIаш ма-дий. ХIаьта бетта - шин бетта школе ца ухача бераша мишта дешаргда?

Марзбик йист ца хулаш, корах арахьежаш вагIар. Йоачан тIера йоалаш латтар Юкъ-юкъе корах чухьежаш къаьгга бIаьстан сийрда малх бар.

— Марзбик, йистхилар доалаш мичав хьо. Оаха дувцачоа дукха шек волаш вий-хьогI хьо-м, — аьлар юрта Совета председателa. Духьала ваьлча ше котваргвоацилга кхетадаьча Марзбика аьлар:

— ДогIа сецача, со се балха а воагIаргва, хIаьта бераш кхы дешара тIера а доахаргдац.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

Доазол дехьара

14 июне болх бе йолалу МНРП XVII СЪЕЗД

Монголе толамца кхоачашъеш я унахцIено лораяра система дIахо дегIайоалаяра программа. Мехка хьаяй СССР-ен социалистически мехкашен доккха новкъостал я деш хьалъяьча медицински учрежденей шерра сеть. ХIанз итт эзар саьта 20 лори 98 больничин маьиги кхоач Монголе.

СУРТА ТIА: Д. Амарсаа, Улан - Баторерча Централни республикански клиника отделене заведующи.

МОНЦАМЭ—ТАСС сурт.

ТХА ПАТРИОТИЧЕСКИ ДЕКХАР

Монгольски халкъа-революционни парте экономически стратеги тха халкъа материальни хьал-торои культурни боарами лакхбара тIаерзаяь я. МНРП XVI съезда решенеш кхоачаш а еш, сийлахь-йоккхача Советски Союзои кхыча вежарашха долча социалистически мехкашеи массе в оагIорахьара деча интернационалистски новкъосталах ког гIортилга а еш, социализм хьалъеча укх тIеххьарча пхе шера керда лоархIаме толамаш даьхал монгольски халкъо.

ДIаяхача пятилетке халкъа боахама дерригача доакъой материально - технически база чIоагIъеннай, производства масштабаш а технически боарам а лакхбеннаб. Товенай экономика структура, из тIатIа индустриальнегIа хулаш латт. Керда мощносташ хьаяй доагора-энергетически промышленносте, юртбоахама бедал чакхйоахача, минеральни ресурсаш йоахача, хьу кийчъечеи чакхйоахачеи. ДIахо а дегIаеннай гIишлой материалий промышленность. Хьадаьд итташ лаьтта а хьайбаш а леладу, доакъар доаккха боахамаш, шура йоаккхеи фуна хьайбаш леладуи фермаш. ХIанз сихъяь хьалъеш латт дуккха лоархIаме халкъбоахама объекташ. цу даькъе «Эрдэнэт» яха горно-обогатительни комбинат санна йоккха монголо-советски гIишло а йолаш.

1971—1975 шерашка МНР общественни продукт 44 процент алсамъяьннай, къаман доход — 38 процент. Халкъа вахара хьали культурни боарами лакхбара тIаерзаяь дукха мероприятеш чакхъяьхай. Социально-культурни гIулакхашта лаьрхIа пачхахьалкхен бюджетера укхал хьалхагIа дIаяхача пятилетке хьожадаьчул 1,5-зза дуккхагIа ахча дIадаьхийтад. Сага-сих лаьрхIача бахача наха хьатIадоагIа пайдаш 17 процент лакхденнад.

ПхелагIча пятилетке даьхача толамаша, Советски Союзаца а вежарашха долча кхыча социалистически мехкашца а леладу гIулакхаш шердаларои кIоаргдаларои тха партега торо хилийтар хIатIадоагIача пхе шера МНР социально-экономически дегIайоалаяра даькъе аргIанара доккхий декхараш оттаде.

Парте XVII съезд хьаеллалехьа МНРП ЦК-ас коммунисташка, дерригача монгольски халкъага ювцийта аьнна кепа теха араяьккхай «1976—1980 шерашка МНР халкъа боахами культуреи дегIайоалаяра керттерча достамий» проект. Цу документо къьгга а болча тайпара а хьахьокх тха парте генеральни никъ. монгольски халкъа овлан тIара хьашташ. Парте из кийчбаьб социалистически общества закономерностий кIоаргга марксистско-ленински анализ яра ларда тIа, экономика хIанзарча этапе дегIаяра. Iилма - технически прогресса карагIаьнарчй башхалонаш терка а яь.

ЯлхлагIча пятилетка керттера социально-экономически декхар сенах латта аьлча, из латт халкъа боахам динамично а пропорционально а дегIабоалабара, къахьегама овсарле сихха лакхъярен беррига балха дикал тоаярен ларда тIа халкъа вахара хьали культурни боарами леррагIа айбарах. ПхелагIча пятилеткечул 26—30 процент дуккхагIа хургья шера юкъера лаьрхIача йоаккха юртбоахама продукци. 60—65 процент тIаккхетаргья промышленни продукци. Общественни продукт 40—44 процент алсамъяргья, къаман доход — 37—41 процент.

Къаьстта теркам тIабохийт производство дIахо дегIайоалаяра а халкъа хьал-торо тоаяра а керттердар лерхIачоа — къахьегама овсарле сихха лакхъяра. Къахьегама овсарле лакхъяра чотагIа тIаккхета къаман доход 70 процентал кIезигагIа йоацаш хилийта лерхI. Боккха теркам тIабохийт халкъа боахама доал делга эргадоахаш тоадара, цун дерригача доакъошка кхом белга чIоагIдара.

ЯлхлагIча пятилетка планаш кхоачашъяро хIара къахьегамхочунгара дIадехаргда цо кхы а дикагIа болх белга, производство вIаштIехьъяккхареи цунна доал дареи практикана хIанзара методаш, Iилма-технически прогрессана карагIдаьннараш, хьалха латта опыт шерра юкъеккхухьилга.

Тха парте даим керттера лерхIар да халкъа йоакхо яр. Кердача пятилетке болхлойи гIулакхерча наьхеи юкъера алапи 7—9 процент доккхагIа хургда, хIаьта юртбоахама объединеней члений доходаш 14—17 процент лакхлургья. Хьалдергда 730—760 эзар квадратни метр цах чубаха цIенош. Розничин товарооборот 32—35 процент дегIайоагIаргья.

ЯлхлагIча пятилетке халкъа боахамаи культуранеи хьалдергда доккхий гIирсаш, из лоархIаме хурга республиках индустриально-аграрни моххьабара. «Материальни производство дегIайоалаяра теркам тIабахийтар халкъбоахама планашка оттаяь парте экономически программа кхоачашъяр, — аьнна МНРП ЦК Хьалхарча секретара, Сийлахь-йоккхача Халкъа хурала Президиума Председатела новкъост Ю. Цеденбала, — вай балха тIа лоархIамегIдар а керттердар а да».

Чойнорын СУРЭН,
МНР Министрий Совета председатела заместитель.

АПН.

АХКАНАРА КАНИКУЛАШ

БЕЗАМЕ САЛОIАРГДА

Дика чакхдаьккхар дешара шу Грознерча № 2 йолча школа-интерната. Деша дагIача дерригача берех 40 процент совгIа дараша дикеи тIехдикеи дийшар. ХIаьта берий деша кхувлга 96,4 процент хилар. Цхьаккха чу ца дусаш дерригга бераш классера классе дIачудаьлар.

—БархIлагIча классашка дешара экзаменаш дIайоладеннай тха, — йоах дешара йолча завуча Багаева Кларик Сергеевнас. — Экзаменаш дика дIалу дешархоша. Тхо теш уж иштта дика чакхъяргхиларах.

Ахканарча хана берашка пайдане а сакъердаме а салаIийтара йоакхо яь школа-интерната дирекце. ЙоккхагIча классашкара 100 дешархо хIанз Грозненски района «Аргунский» совхозерча спортивно-къахьегама лагере салоIаш, совхоза кхачка болх беш ва. Къахьегара а лагере сакъердаме ха дIаяхьара а мел эшар Iалашдаьд берашта совхоза дирекце.

ХIаьта хIанз «Раздолье» яхача пионерски лагере салаIийтара вохийташ ва 60 дешархо.

Ю. ЮСУПОВ.

Редактора заместитель М. М. ХАМХОЕВ.

СТУДЕНТИЙ ЭКЗАМЕНАШ

Сиха хьатIаена сесси чакхъяьлар. Из яр ялхлагIа, эггара бехктокхамера а халагIа а йола сесси.

ХIанз экзаменашка кийчлуш да тхо. КагIйча наха лучул совгIа медицински ши экзамен яла езаш ба мехкарий, царех цаI паччахьалкхен а йолаш.

Тхо экзаменашка мишта кийчлу хьожаш тха куратор я преподаватель Орлова Раиса Алексеевна.

Тха комсорго Экажева Шарифас собрани а яь, цига дийцар экзаменашка кийчдалара дош. Белгалдаьккхар. халагIа фу хургда, малагIчоа дукхагIа къахьега деза, фу эш. Тха групперча комсомольцаша чIоагIа теркам тIабахийтаб кхоалагIа курс массане а дика чакхъяккхара.

Шоаш бIарччача шера дийшар шаьрдара конспекташ ешаш, читальне ухаш, кхы тIа эша литература дешаш ба студенташ.

Дешара хало ца яьрашта, практически занятеш тIа лерттIа ца ихараштa хала хургья экзаменаш. Бакъда тха студенташта Экажева Шарифайна, Картоева Фатимайна, Дзаурова Марема, Албакова Фатимайна, Галаев Хьажбикара хала хургьяц экзаменаш. Цар бIарччача дешара шера дика дийшад, чIоагIа къахьийгад.

Тхо санна экзаменашка кийчлуш ба университета кхыбола студенташ а.

Н. ДОЛГИЕВ,
Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета студент.

ФУТБОЛ

АРГIАНАРА ТУР

Мехка футбольни чемпионата «А» класса хьалхарча лиге ловзаш йола командаш 9-ча июне аргIанарча тура матчаш чакхйоахаш хилар. Дика лайзар лидераш. «Нефтче» Риге счет 1:0 а йолаш эшайир моттигера «Даугава», хIаьта «Пахтакоро» совле яьккхар «Памирагара» (2:0). «Ниструс» эшаяьй СКА (3:1). Иваново-Франковскерча «Спартако»— «Таврия» (1:0), «Звездас» — «Кубань» (2:1), «Кузбассо» — Нальчикера «Спартак» (2:1). Ши матч: «Металлург» — «Торпедо», «Рубин» — «Терек» цхьаккха командас совле а ца йоакхаш счет 0:0 йолаш чакхъяьлар.

ХIанз 11 очко а йолаш 14-ча моттиге я «Терек» Кхоана вай футболисташ Ярославле моттигерча «Шинникаца» ловзаш ба.

ХЬАМСАРА НОВКЪОСТИЙ!
КIИ-МАРСА ХАНА ЦIЕРАШ МА ЮВЛИЙТА!

Республике кхачаш латт дика хьийкъа ялата культураш. Ханнахьа а ца бойташ а хьувкъам чубара дерригга низаш оарцагIдаьхад юрта боахама къахьегамхоша. Хьалха дIаихача шерашка ялат цIерех лораеш чуйдеш Iоаьяча опыто хьахьокх колхозий, совхозий кулгалхоша, механизатораша цIера кхерамзлен бокъонаш ялат чуэцача хана лерттIа лораьяча моттигашка цIераш йийнна ца хилар.

Хьувкъам чуэцача цIераш ца ювлийтара фу де деза? Эггара хьалха боахамий кулгалхой декхарийла ба ялата **кхаш лораде ха оттаде,** гIаьле оаш, цIи лотаеш сагвий хьожаш ден а бус а бIарг кхоабаргбола хьахой хьакъоаста а беш.

Ялат кхачаш латтача хана а из чуийца даллалца а ялат дIадийнача **кхашта юкъера ханна дехка наькъаш дIакъовла деза,** хIаьта **машиннаькъаи хьуи оасаштеи уллувра кхаш 4 метр шера гонахьара аьха хила деза.**

Ялат чуэцача дакъа лоацаш болча наха гIаьле увза лаьрххIа моттиг хила еза.

Ши ялар кхерам ба ялат чуэца машинаш технически нийса тоаянза хилча а. Цудухьа **цIера кхерамзлен бокъонех йоагIача беса шоай техника кийчъе декхарийла ба комбайнераш, трактористаш, шофераш: дика хьежа нийсъе еза зажигане, даьтта хьакхара, доагор чудеттара системаш, выпускной турбашта тешшаме сийгаш доадергаш йохка еза, автомашиний, тракторий капоташ сийгаш аралелхаргдоацаш къайла хила еза, цIерах лоравалара йола устройстваши приспособленеши йолаш йий а мел тешаме уж кхича я а хьажа деза.**

ХIара трактора тIа хила еза цIи йоаю хIамаш: огнетушителаш, белаш; комбайна тIеи лафетни жатка тIеи: огнетушителаш, хий чудола бешкаш, ведраш, белаш, новраш.

Нагахьа санна цIи яьлча дерригача ялата кхаш тIа гIолла из дIаяржаргйоацаш, **ялат чуэца долададехьа 8 метрал кIезигагIа доацаш шера оасилгаш доахаш юкъе гIолла хьакха деза ялат,** тIаккха цу **оасилгашта юккъе гIолла 4 метр шера оахам де деза.** Иштта оасилгаш даь дийкъача кхай чIегилгаш хIара яр 50 гектарал йоккхагIа хила йиш яц.

Гобаьккха аха еза кхашкара станаш, кухнеш, складаш, доагори машинашта хьекха даьтташи латта моттигаш, ялат цIенду хьатташ.

Комсомольцаш, кагирхой, пионераш оарцагIбаха беза ялат чуэцача хана цIераш ца ювлийтара новкъостал де. Цар шоай инициативагIа кхашка постащи хаи увттадеш а моттигаш хул.

Къаьстта лораде деза бераш царга цIилеторгаш ца кхоачийташ, кхашка цIераш ца летаяйташ.

ЦIера кхерамзлен бокъонаш лора ца йича цIи ялар кхерам ба йол, ча хьалдоттача хана. Цудухьа **из болх беш бола нах дагадоагIаш хила беза боахамий гIирсашн нах чубаха цIеноши дагIача моттигашта 150 метрал гаргагIа аргIаш хьалдогIа бокъо йоацилга.**

АргIаш деча моттигашка гIаьле увза, цIераш летае, ялат чуийцачул тIехьагIа юхейиса хIамаш йоагае мегаргьяц.

Ча гулдечеи из вIашка тохачеи хана ювлаш йола цIераш дуккхагIча даькъе тракторaш дика тоаянза хиларах ювл. Цудухьа сийгаш доадергаш йоахкаш а двигателий коллектораш капоташца къайла а хила еза уж. Ча, йол хьатIаувзача хана аьшка мушаш вIашагIхьеккхалуш а цIераш ювргйоацаш вIаштIехьдаккха деза гIулакх.

АргIаш доттача моттигашка бераш ловзийта мегаргдац.

ЦIераш ювларо доккха зе ду халкъа боахама, цудухьа **халкъа рузкъа цIерах лораделга, цу даькъе ялата кхаш а долаш, беррига къахьегамхой сийлен декхар да.**

Ши ца ялийта йиш хилар кхеталеш хила веза хIара саг, нагахьа санна массане а цIера кхерамзлен бокъонаш нийсса лелайой, вай фе, цIерах лоралуш хуле, иштта хилар кхыбарашкара хьадехаш хуле.

Ялат чуэцача хана кхашка цIераш ца ювлийтара доккха новкъостал дергда юрташкарча пожарни добровольцаша, кхыча активо. ХIанззе а денз оарцагIбаха беза уж.

Хьамсара новкъостий! ЦIерах лораде ялат, кхаш! Ялат чуэцача хана чIоагIа лелае цIера кхерамзлен бокъонаш, лораде халкъа рузкъа цIерах!

Нохч-ГIалгIай АССР МВД УПО ВДПО республикански совет.

Хьамсара мехкарий!

Кхачан промышленноста специалисташ хила шуй безам бале № 12 йолча Грозненски профессионально-технически училище деша дувла.

1976—1977 дешара шера училище деша хьачуэц я специалисташ хургболаш:

Бод хье а бод дIа-юха бехкача машинашца болх бе а ховргдола **пекараш**, хлебокомбинате болх бе.

Дешара ха 10 класс яьккхачун — 1 шу, 8 класс яьккхачун — 2 шу.

Варщика болх бе а ховш бола консервашта стерилизаци ю **аппаратчикаш.** 10 класс яьккхараш.

Дешара ха—1 шу.

Глянцовщикеи варщикеи болх бе ховш бола **карамельщикаш,** кондитерски фабрике болх бе.

Дешара ха—2 шу.

Сепаратор лелае ховш бола пастеризационно-охладительни установкай **аппаратчикаш,** шурий комбинате болх бе.

Дешара ха—2 шу.

Колбасин изделей **формовщикаш.**

Дешара ха—1 шу.

Чкъаьра кийчбе а ховш бола **чкъаьран изделей кулинараш.**

Училище деша дIачуэц 15 шерал кIезигагIа ха йоаца, 8 классал кIезигагIа образовани йоаца мехкарий.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12 июнь

I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Бт. Iуйрийнара гимнастика. 9.30 — Бт. «АБВГДейка». 10.00 — Бт. Дайноаной, шоана. 10.30—Бт. «Iуйрийнара почта» яха музыкальни программа 11.00 — Бт. Художникех дола дувцараш. Голубкина. 11.30— Пятницке цIерагIа йолча Паччахьалкхен Академически эрсий халкъа хора концерт. 12.15 — ДикагIдола товараш — дукхагIа. 12.45— Бт. «Серенада» яхача инструментальни ансамбла концерт. Ленинградера передача. 13.15 — Литературни произведенеш экрана тIа яхар. «Молодая гвардия» яха художественни фильм. 1-гIа сери. 14.40 — Бт. «ДоттагIал» яха телевизионни журнал. Передача дIахьу политически обозревателa Каверзнева. 15.10 — Музыкальни вахара кердадараш. 15.55 — Бт. УнахцIено. 16.25 — Бт. Мультфильмай программа. 17.00 — Бт. БIаргагушдар — теша хала дар. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Бт. Футболах йола СССР-а кубок. Тбилисера трансляци. 20.20 — Чарли Чаплина дакъа лоацаш дола фильмаш да экрана тIа. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Дошо Орфей» яхача эстради иллей дукен халкъашта юкъерча 12-гIча фестивала лауреатий концерт. Болгарера передача. 23.00 — Яйгача атлетиках йола СССР чемпионат. Киевера передача. Ийстеньлча—кердадараш.

II ПРОГРАММА

15.10 — Кхоана яйгача промышленноста болхлой Ди да. 15.25 — Документальни фильм. 15.35 — «Патриот» яха телеальманах. БарайттлагIа выпуск. 16.05 — Киножурнал. 16.15 — Корта бохабу малараш маларца къовсам лоаттабе. Кинопередача. 16.45 — «Делкъийга Iанараш дIадоал». 1-гIа сери. Телехьажархой заявкех.

13 июнь

I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Бт. Берашта йола Iуйрийнара гимнастика. 9.30 — Бт. Гургал бетта сахьат. 10.00 — Советски Союза гIулакх деш ва. 11.00 — Бт. ДIахьалха долле кIаьнкаш. 11.45 — Бт. Андерсен. «Денал дола наштара салте». ДIадеш РСФСР халкъа артиста Велиховс. 12.00 — Бт. Музыкальни киоск. 12.30 — Юртара сахьат. 13.30 — Литературни произведенеш экрана тIа яхар. «Молодая гвардия» яха художественни фильм. 2-гIа сери. 14.50 — Фильм - балет. Ленинградски телевидени. 15.35 — Бт. Съезда хьалха Монголи. 16.05 — Тахан яйгача промышленноста болхлой ди да. Передачана юкъе дакъа лоацаш ва СССР яйгача промышленноста министр Тарасов. 16.20 — Бт. Яйгача промышленноста болхлой заявкех дола концерт. 17.00 — Бт. Дуненн халкъашта юкъера панорама. 17.30 — Бт. Мультфильмай программа. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Бт. Центральни телевидене экрана тIа эггара хьалха. «Санникова лаьтта» яха художественни фильм. 19.45 — Бт. Доазол дехьарча хьаьший бIаргашца Советски Союз. 20.00 — Бт. Кинонийкъбархой клуб. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Бт. Шоана хетар. Ийстеньлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

14.50 — Пионераштеи дешархоштеи йола программа (нохчий меттала). 15.20 — «Юсапи, цун нетийи, шайтIеи» яха телевидени Грозненски студе телеспектакль. (гIалгIай меттала). Телехьажархой заявках. 15.55 — «Делкъийга Iанараш дIадоал» яха телефильм 2-гIа сери. Телехьажархой заявкех.

РАДИО

12 июнь

6.30 — Юртара вахар. Лоамаи даьгIенех дикагIа пайда эцар. Нохч - ГIалгIай юрта боахама министра заместителa Дишнеева беседа. 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Ашараш. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — Къонал. 14.30 — «Халкъий доттагIал — литературай доттагIал» яха радиокомпозици. 15.00 — Москва. 15.40 — Пятилеткана хьалхалаттараш. Газ чакхйоаккхача завода хьалхалаттарех дола дувцар (гIалгIай меттала). 16.00 — Кавказа Iуйре. 18.30 — Яйгача промышленноста болхлошта дола концерт (нохчий меттала).

13 июнь

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.18 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.25 — Хоамаш. 7.35 — Ашараш. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — Шоана дукхаеза ашараш. 12.10 — «Самукъанеча талгIе тIа» яха композици (нохчий меттала). 15.15 — «Ше сийгаш» яха пионераштеи дешархоштеи йола передача (гIалгIай меттала). 15.45—Тахан яйгача промышленноста болхлой Ди да. 16.00 — Яйгача промышленноста болхлошта дола концерт 16.30 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск. 18.30 — Иллеца доттагIал дараштa дола концерт (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 3—7 метр сиха мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике гIолла — 19—24 градуси Грозне — 21—23 градуси йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоанеи ломмеи хувцалуш морхаш а йолаш, юкъ-юкъе догIа а делхаш, бе-беча оагIорахьа 3—7 метр сиха мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана — 9—14 градуси, дийнахьа къулбехьен районашка — 17 — 22 градуси, къилбаседа районашка — 20—25 градуси йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

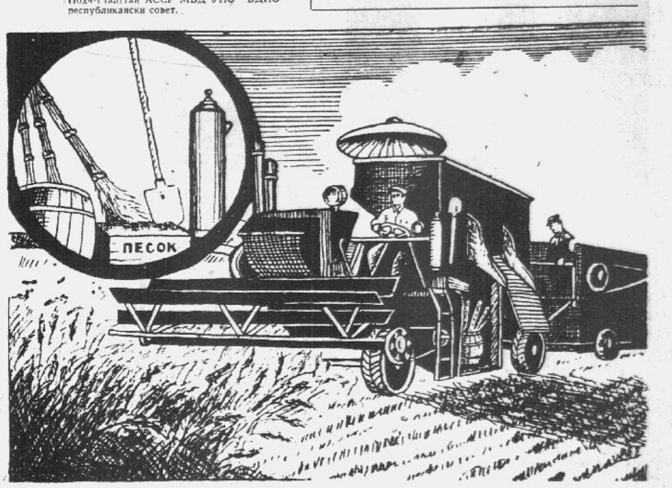

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

12 ИЮНЬ

С. М. Кирова цIерагIара культураи салаIареи парк. 14.00. Массовкаш. ловзараш, викторинаш. 16.00. «ХIанзарча хана Iилмеи дын» яха лекци. 19.30. Халхара майде кагирхой салаIара сайре. 20.00. Кинофильмаш хьокхар 19.00. «Красный молот» завода культура ЦIен художественни самодеятельноста концерт. 20.00. Баьццара театр. ГДР эстрада артисташ.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 11.00. Бераштеи кхелетараштеи дола «Заманхо» яха кинотеатр. «Комсомол парте тешаме гIонча я» яха тематически кино. 12.00. «Портретни живописа академик, нохчех вола художник П. З. Захаров» яха выставка (ваь 160 шу дизарга). Аттракционий городок. 17.00. «Грозный 10-ча пятилетке» яха дагахьара журнал. «КПСС XXV съезда — решенеш кхоачашъе» яха лекторий. «Социалистически законность а правопорядок а чIоагIъярах КПСС XXV съезде аьннар» яха лекци. 19.30. ШоллагIа хьокхача фильмай кинотеатр 20.00. Iилма - популярнии мультипликационнии фильмаш хьокхар.

Химикий культура Дворец. 12.00. Спортивни ловзараш. 18.00. «Съездагара съездага» яха кинофестиваль. 19.30. «Планета» яха ахканара майда — «Бераш вай кхоане я» яха милице берий цIен инспектора беседа. 20.00 Iилма-популярни фильмаш хьокхар.

Н. К. Крупскаяй цIерагIара культура Дворец. 11.00. Читальни зале хургда «Берий книжка безаме оагIонаш ешар». 19.30. Кагирхой салаIара сайре. «Ислами хьатIакхувча тIехьенна цох доала зулами» яха лекци. Документальни фильмаш хьокхар.

КИМ цIерагIара клуб. 17.00. «Менна вахарцеи алкоголизмацеи лоаттабеча къовсама хьакъехьара советски законодательство» яха лекци. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

13 ИЮНЬ

С. М. Кирова цIерагIара культураи салаIареи парк. 9.00. Ерригa аттракционаш, зооуголок, кемай станци. белама цIа, читальни павильон болх беш я. Эггара зIамагIбараштa — говр пони. 10.00. Яйгача промышленноста болхлой Денне хетадь дуккхача наха сакъердар. 14.00. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 16.00. Кинолекторий. «СССР яйга промышленность дегIаахар» яха лекци. 17.00. Музыкальни эстраде Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 19.30. Баьццарча театре Московски концерта артисташ. Халхара майдане кагирхой салаIара сайре. 20.00. «Сийле хийла машареи халкъий доттагIалеи Даькен» яха кинофестиваль.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 10.00. Аттракционий городок. 11.00. Бераштеи кхелетараштеи дола «Заманхо» яха кинотеатр. 14.00. «Халкъа вахара хьал 10-ча пятилетке» яха яйгача промышленноста болхлошта хетаяь книжкай выставка. 17.00. В. И. Ленина цIерагIча культура Двореца кхалнаьха клуба кулгащеи машинащеи даьча тогамий выставка. Художественнии берийн литература дохкара выставка 18.00. Юридически медицински консультацеш. Къахьегама ветераний салаIара сайре. 18.30. Къахьегама ветераний концерт. 19.30 Iилма - популярнии мультипликационнии фильмаш хьокхар.

Химикий культура Дворец. 9.00. Шахматни турнир. 10.30 Бераштa дола ловзараши массовкаши. 11.00. «Нийсархо» яха кинотеатр. Мультфильмаш хьокхар. 13.00. Спортивни ловзараш. 19.30. Ахканара кинолекторий. «Нохч - ГIалгIайчен историешара» яха беседа. 20.00 Документальни фильмаш хьокхар.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 11.00. «БархI сакъердама сахьат» яха иллеш, ловзараш, халхараш. 12.00 «Космонавт» яха берий кинотеатр. 17.30. Оперни коллектива вокальни ансамбла концерт

Н. К. Крупскаяй цIерагIара культура Дворец. 10.00. «Къона ленинец» яха кинотеатр 12.00. Баьццара зIамига театр ДикагIа долча илле конкурс 19.30. Ахканарча эстраде кагирхой сайре.

КИМ цIерагIара клуб. 13.00 «Марша да хьо, ахка!» яха бераштa дола утренник. 20.00 Кагирхой салаIара сайре.

ТХА АДРЕС: 364051. г. Грозный. Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культураи отделий — 3-61-46; промышленноста отдела —3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере— 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051. г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии— 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Маяковске 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Маяковского 92.

Заказ № 4373.